

Το Ξηροκάμπι
Περίοδος Α΄ 1966-1977

Η ΦΑΡΙΣ
Περίοδος Β΄ 1979-1981
Περίοδος Γ΄ 1992-2001
Περίοδος Δ΄ 2002-

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ με το διακριτικό
τίτλο «ΕΡΑΣΙΝΟΣ Α.ΜΗ.Κ.Ε.», που εδρεύει στο Ξηροκάμπι και εκπροσωπείται νόμιμα.
Συντακτική επιτροπή: Γεώργ. Θ. Καλκάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός
Επιμελητής έκδοσης: Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Αθήνα, τηλ. 210 2515864
Ταμίας: Ιωάννης Παν. Κονίδης, Ξηροκάμπι, τηλ.: 27310 35029
Όλα τα τεύχη / φύλλα έχουν αναρτηθεί ψηφιοποιημένα στον διαδικτυακό τόπο:
<http://micro-kosmos.uoa.gr> (→ η Φάρις)

Περιεχόμενα :

<i>Γιώργου Κ. Γιαζόγλου, Ο Ιερός Ναός του Προφήτη Ηλία στην Κουμουστά Ξηροκαμπίου.....</i>	3
<i>Γεωργίου Θεοφ. Καλκάνη, Επιγραφές και Επιγραφοποιοί του παρελθόντος – Ο Γιώργης Δημ. Ορφανάκος.....</i>	9
<i>Μαρίας Γ. Δούσμανη, Η καινούρια φορεσιά.....</i>	12
<i>Παναγιώτη Γ. Σταθάκου, Στα χρόνια της Κατοχής.....</i>	13
<i>Ηλία Ν. Βλάχου, Ο Αϊ-Δημήτρης του Παλιοχωριού (Ι).....</i>	14
<i>Χαριλάου Ν. Σταρόγιαννη, Ο Αϊ-Δημήτρης του Παλιοχωριού (ΙΙ).....</i>	14
<i>Σταύρου Η. Χαντζάκου, Παλιοχωρίτες που ξενιτεύτηκαν.....</i>	15
<i>Εκ της Φάριδος, Αρχαιρεσίες του Δικηγορικού Συλλόγου Σπάρτης.....</i>	16
<i>Παναγιώτη Δ. Χριστοφιλάκου, Η Καθαρά Δευτέρα στα Ανώγεια.....</i>	16
<i>Βασίλη Η. Χριστόπουλου, Ο εξοπλισμός ενός μουλαριού ή ενός γαϊδάρου.....</i>	17
<i>Ιωάννας Εξαρχάκου - Ρηγάκου, Γοράνοι - Καλοκαίρι 2014.....</i>	18
<i>Μαρίας - Άννας Γ. Λάτση, Εκκλησιαστικά νέα.....</i>	19
<i>Ιωάννη Γ. Παρηγόρη, 3^ο Χοροστασιό παραδοσιακής μουσικής και χορού.....</i>	20
<i>Εκ της Φάριδος, Διάκριση αθλητή από το Ξηροκάμπι.....</i>	21
<i>Λεωνίδα Χ. Βλογιαννίτη, Παιδιά μου, εγώ δεν έχω τίποτα.....</i>	21
<i>Ηλία Γ. Αποστολάκου, Νίκου Π. Σταρόγιαννη, Ευσταθίου Χ. Βασιλείου, Ιωάννας Εξαρχάκου-Ρηγάκου, Σύμμεικτα.....</i>	22
<i>Συνδρομές.....</i>	22
<i>Κ.Μ.Κ., Δ.Θ.Κ., Η.Γ.Α., Ε.Α.Κ., Της αγοράς.....</i>	23
<i>Παναγιώτη Η. Κομνηνού, Εις μνημόσυνον.....</i>	25
<i>Μαρίας Ν. Σωτηράκου, Για την υστεροφημία του Πατέρα.....</i>	26
<i>Χαριλάου Ν. Σταρογιάννη, Εις μνήμη Νικολάου Ε. Ρηγάκου.....</i>	27
<i>Μαρίας Γ. Δούσμανη, Βασίλειος Π. Κονίδης.....</i>	28
<i>Θεοδώρου Σ. Κατσουλάκου, Πένθη – Δημήτριος Γ. Πρέβας (1936-2014).....</i>	29
<i>Βιβής Ξ. Κωτισσοπούλου, Τα νέα μας.....</i>	30

Εξώφυλλο: Το καμπαναριό του Προφήτη Ηλία της Κουμουστάς
(φωτ. Γιώργου Κ. Γιαζόγλου)

Γιώργου Κ. Γιαξόγλου

Ο Ιερός Ναός του Προφήτη Ηλία στην Κουμουστά Ξηροκαμπίου

Ο Ιερός Ναός του Προφήτη Ηλία βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο του οικισμού Κουμουστά Ξηροκαμπίου σε απόκρημνη περιοχή. Η προσπέλαση σε αυτόν γίνεται μέσω ενός χωματόδρομου, που ξεκινά από τον κεντρικό δρόμο του οικισμού και καταλήγει σε αυτό.

Ο οικισμός Κουμουστά βρίσκεται στον κεντρικό ανατολικό Ταΰγετο και η προσπέλαση σε αυτόν, που απέχει περί τα 6,00 χλμ. από το Ξηροκάμπι, γίνεται με δρόμο, που έχει ασφάλτινο οδόστρωμα μέχρι το κέντρο του οικισμού.

Η παρουσίαση αυτή διαρθρώνεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος δίνονται πληροφορίες για τον ευρύτερο Πριν μιλήσουμε για τον Ιερό Ναό θα δώσουμε μερικές πληροφορίες για τον ευρύτερο χώρο της Κουμουστάς και δεύτερο μέρος πληροφορίες για τον Ιερό Ναό.

Ο ευρύτερος χώρος¹

«...Ο ορεινός όγκος του Ταΰγετου, με τη σειρά των χαμηλών όγκων απ' τη μια πλευρά όπου κυριαρχεί το Κάστρο του Μυστρά και ο οφιοειδής δρόμος της Αναβρυτής, και με τον μεγαλοπρεπή Πενταδάκτυλο απ' την άλλη, δεσπόζει στην πεδιάδα της Σπάρτης και αποτελεί ένα κυρίαρχο τοπόσημο της περιοχής. Η πεδιάδα της Σπάρτης εκτείνεται ανατολικά των παρυφών των ορεινών όγκων και διασχίζεται από τον ποταμό Ευρώτα. Ανάμεσα στον Ευρώτα και στον Ταΰγετο αναπτύσσεται το πολεοδομικό συγκρότημα της Σπάρτης και μια σειρά οικισμών διαμορφωμένων ανάμεσα στους χαρακτηριστικούς ελαιώνες και πορτοκαλεώνες της περιοχής».

Οι πεδινόι αυτοί οικισμοί, απ' τους οποίους οι περισσότεροι αναπτύσσονται στους πρόποδες του Ταΰγέτου είναι: η Σπάρτη, η Μαγούλα, ο Μυστράς, το Παρόρι, ο Άγιος Ιωάννης, οι Αμύκλες, τα Καλύβια της Σοχάς, τα Ανώγεια, η Παλαιοπαναγιά και το Ξηροκάμπι,

Στις βορειοανατολικές υπώρειες του ορεινού όγκου, βόρεια του κάστρου του Μυστρά, και με μέτωπο προς την πεδιάδα αναπτύσσονται οι οικισμοί: Τρύπη² και Πικουλιάνικα.

Στον κύριο ορεινό όγκο του Ταΰγέτου, κρυμμένοι πίσω από τα πρόβουνά του αναπτύσσονται οι οικισμοί: Βλαχοχώρι, Ταΰγέτη (Μπαρσινικός), Περγανταΐικα, Αναβρυτή, Σοχά, Σωτήρα, Διπόταμα, Κρυνόρι (Πολιάνα), Νιχώρι, Τόριζα και Κουμουστά.

Οι οικισμοί που αναπτύχθηκαν στον ορεινό όγκο του Ταΰγέτου δημιουργήθηκαν μετά τον 13^ο αιώνα και οπωσδήποτε μετά την επικράτηση των Τούρκων στην Πελοπόννησο. Από τα στοιχεία της απογραφής του 1700 του Grimani φαίνεται ότι

¹ Καταγράφονται αποσπάσματα από την μελέτη «Ολοκληρωμένη παρέμβαση ανάδειξης ευρύτερης περιοχής Αναβρυτής Ταΰγέτου» - ΕΤΒΑ/ΠΠΙ-ΕΤΒΑ (συντονιστής: Γιώργος Γιαξόγλου – Αρχιτέκτονας)

² Κατά τον βιογράφο του Οσίου Νίκωνα στην Τρύπη μετοίκησαν οι Εβραίοι από την Σπάρτη, όταν ο Όσιος Νίκων (περί τον 10 αιώνα, όταν είχε εγκατασταθεί πλέον στην Σπάρτη) απαίτησε την εκδίωξή τους προκειμένου να παράσχει την βοήθεια του προς τους Σπαρτιάτες για την αντιμετώπιση επιδημίας. Στην περιοχή του Σταυρού και των Πικουλιανικών έχουν βρεθεί και βρίσκονται ακόμη πλάκες από εβραϊκά νεκροταφεία.

στους οικισμούς αυτούς υπήρχε ένας σημαντικός αριθμός κατοίκων (περίπου 2.800 κάτοικοι), μεμεγαλύτερους πληθυσμιακά τους οικισμούς: Αναβρυτή³ (708 κάτοικοι), Κουμουστά⁴ (628 κάτοικοι), Σοχά (335 κάτοικοι) και Τόριζα⁵ (414 κάτοικοι).

Οι πεδινοί οικισμοί που είναι αναπτυγμένοι στο νοτιοδυτικό άκρο της περιοχής μελέτης δημιουργήθηκαν και αναπτύχθηκαν κατά τον 19ο αιώνα (μετά την απελευθέρωση) κυρίως από τους κατοίκους των υπερκείμενων ορεινών οικισμών. Οι κάτοικοι της Σοχάς μετακινήθηκαν προς τα Καλύβια Σοχάς, από την Σωτήρα, τα Διπόταμα και το Κρυονέρι προς τα Ανώγεια, από το Νιχώρι και την Τόριζα πήγαν στην Παλαιοπαναγιά και από την Κουμουστά στο Ξηροκάμπι.

Οι ορεινοί οικισμοί λειτουργούσαν ως οικιστικές ενότητες ως εξής:

- Η Ταυγέτη, το Βλαχοχώρι και τα Πικουλιάνικα αποτελούσαν μία ενότητα οικισμών που ήταν πάντοτε διασυνδεδεμένη με τον οικισμό του Μυστρά, και αποτελούσε τον χώρο κατοικίας κυρίως κτηνοτρόφων.
- Η Αναβρυτή, η Σοχά και τα Περγαντέικα αποτελούσαν μια ιδιαίτερη οικιστική ενότητα, με σημείο αναφοράς την Αναβρυτή, λόγω της μεγαλύτερης συγκέντρωσης πληθυσμού και των έντονων βιοτεχνικών δραστηριοτήτων που είχαν αναπτυχθεί σε αυτήν. Στους υπόλοιπους οικισμούς της ενότητας αυτής η κύρια δραστηριότητα των κατοίκων ήταν η κτηνοτροφία.
- Η Τόριζα αποτελούσε το κέντρο της οικιστικής ενότητας που απαρτιζόταν από τους οικισμούς Τόριζα - Νιχώρι - Κρυονέρι (Πολιάνα), Διπόταμα, Σωτήρα. Οι κάτοικοι της ενότητας αυτής ασχολούνταν κυρίως με την κτηνοτροφία, ενώ στην Τόριζα είχε αναπτυχθεί και η επεξεργασία της μετάξης και η κηροπλαστική.

Η Κουμουστά αποτελούσε έναν αυτόνομο οικισμό. Οι κάτοικοι της ασχολούνταν με την κτηνοτροφία και είχαν αναπτύξει την βιοτεχνία παραγωγής κουμπιών.

Σήμερα, με την απερίημωση των ορεινών οικισμών, οι ενότητες αυτές δεν λειτουργούν πλέον και απλά ο κάθε ορεινός οικισμός εξαρτάται από τον αντίστοιχο πεδινό οικισμό προς τον οποίο έχει μετακινηθεί ο πληθυσμός του. Στους περισσότερους οικισμούς του ορεινού όγκου έχουν απομείνει ελάχιστοι κάτοικοι (ο πληθυσμός που αναφέρεται στην απογραφή του 1991 είναι πλασματικός) που ασχολούνται κυρίως με

³ Η Αναβρυτή, αποτελούσε και σημαντικό βιοτεχνικό κέντρο, όπου οι κάτοικοι ασχολούνταν με την επεξεργασία του δέρματος, την σχοινοπλοκία και την κηροπλαστική. Περισσότερα στοιχεία για τον οικισμό αυτό δίνονται στο ιδιαίτερο κεφάλαιο που αναφέρεται στην Αναβρυτή.

⁴ Η Κουμουστά πρέπει να πρωτοκατοικήθηκε περί τον 12^ο αιώνα, η ανάπτυξη της όμως ξεκίνησε μετά τον 15^ο αιώνα, όταν εκεί βρήκαν καταφύγιο βυζαντινές οικογένειες από την Πόλη και κορυφώθηκε τον 18^ο αιώνα. Η κύρια απασχόληση των κατοίκων της ήταν η γεωργία και η κτηνοτροφία αλλά και η κατασκευή κουμπιών (τέχνη που έφεραν μαζί τους οι πρόσφυγες από την Πόλη). Κατά μία άποψη το όνομα του οικισμού προέρχεται από παραφθορά της λέξης «Κουμπουσιώτες» - «Κουμουσιώτες» - «Κουμουστά». Συνδεδεμένο με την Κουμουστά ήταν και το Μοναστήρι της Γόλας (που κατά την Τουρκοκρατία θεωρείτο ενοριακή της Μονή).

⁵ Η Τόριζα (Ντόριζα) κτισμένη σε υψόμετρο 840μ. αποτελούσε κατά την περίοδο ακμής του (τον 18^ο αιώνα) το κέντρο οικιστικού συνόλου που απαρτιζόταν από τους οικισμούς Διπόταμα, Σωτήρα, Νιχώρι και φυσικά την Τόριζα. Ο παλιός οικισμός είχε έκταση πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που καλύπτει σήμερα. Κατά τον Δημ. Κατσαφάνα ο οικισμός πρέπει να δημιουργήθηκε κατά τον 9^ο αιώνα, όταν αποκαταστάθηκε πλήρως η βυζαντινή κυριαρχία στην Πελοπόννησο και οι Σλάβοι αναγκάστηκαν να καταφύγουν στα ορεινά μέρη (τα τοπωνύμια Πολιάνα, Ντόριζα κλπ. μαρτυρούν το πέρασμα των φύλων αυτών από την περιοχή). Οι κάτοικοι εκτός από την κτηνοτροφία και την γεωργία, ασχολούνταν με την κηροπλαστική, την επεξεργασία της μετάξης και την συλλογή και εμπορία του βελανιδιού.

την κτηνοτροφία⁶. Τελευταία, χάρη στην κατασκευή των δρόμων προσπέλασης και την εν γένει βελτίωση των τεχνικών υποδομών, έχει αρχίσει σταδιακά η επανοίκηση, ως β κατοικία των κατοίκων του κάμπου, αλλά και άλλων μακρινότερων περιοχών. Σε ορισμένους οικισμούς (κυρίως στα Πικουλιάνικα, την Αναβρυτή και την Κουμουστά) παρατηρείται και τάση επανοίκησης από κατοίκους που δεν έλκουν την καταγωγή τους από αυτούς, γεγονός που οφείλεται στην ιδιαιτερότητα των οικισμών αυτών όσον αφορά την θέση τους και το φυσικό και δομημένο περιβάλλον τους.

Η περιγραφή του Ιερού Ναού Προφήτη Ηλία

Ο ναός έχει κτιστεί σε μία απόκρημνη, βραχώδη πλαγιά, που έχει διαμορφωθεί σε δύο επί μέρους επίπεδα, με την κατασκευή αναλειμματικών τοίχων από τοιχοποιίες λιθοδομής.

Στο ανώτερο επίπεδο έχει διαμορφωθεί το νεκροταφείο του οικισμού. Η προσπέλαση σε αυτό γίνεται μέσω μιας λίθινης κλίμακας, που βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο του ναού και ένα χωμάτινο μονοπάτι.

Στο κατώτερο επίπεδο, που βρίσκεται περί το 1,50 μ. χαμηλότερα από την στάθμη του δαπέδου του κυρίως ναού, αναπτύσσεται το κτίριο του Ιερού Ναού. Για την διαμόρφωση του επιπέδου αυτού έχει κατασκευαστεί στο νότιο άκρο του αναλειμματικός τοίχος από τοιχοποιία λιθοδομής, μέσου ύψους περί τα 5,00 μ.

Ο Ιερός ναός του Προφήτη Ηλία, πρόκειται για ναό, τετράστυλο σταυροειδή εγγεγραμμένο με ψευδοτρούλο και (μεταγενέστερο) πρόναο.

Το κτίσμα του ναού έχει εξωτερικές διαστάσεις 19,30X7,40 μ. και συνίσταται από δύο επιμέρους χώρους, χώρους που έχουν κτιστεί σε διαφορετικές χρονικές περιόδους:

- Τον κυρίως ναό, που αποτελεί και το αρχικό κτίσμα, με εξωτερικές διαστάσεις περίπου 13,50X7,40 μ.
- Το προς δυσμάς πρόναο, που αποτελεί μεταγενέστερη προσθήκη, διαστάσεων περίπου 5,80X 7,40 μ.

Ο τρούλος, του ναού είναι χαμηλός (αποτελεί τμήμα σφαίρας αντί μισής σφαίρας), προεξέχει της διαμήκους και της εγκάρσιας καμάρας, και καλύπτεται με απλή τετράριχτη, κεραμοσκεπή, στέγη.

Οι εγκάρσιες καμάρες, καλύπτονται με δίρριχτες κεραμοσκεπείς στέγες. Η μεταβίβαση των φορτίων προς τους κεντρικούς, κυλινδρικούς, στύλους και τους εξωτερικούς τοίχους γίνεται μέσω τόξων.

Στην δυτική διαμήκη καμάρα η μεταβίβαση των φορτίων γίνεται μέσω τόξου που ανατολικά καταλήγει στους κεντρικούς στύλους και δυτικά στους εξωτερικούς τοίχους. Η ανατολική διαμήκης καμάρα διασπάται σε δύο επί μέρους τμήματα. Το δυτικό της τμήμα, στο ίδιο επίπεδο με την έναντι του τρούλου (δυτική) καμάρα κάθετα σε τόξα, που δυτικά καταλήγουν στους κεντρικούς στύλους και ανατολικά στους πεσσούς, οι οποίοι και καλύπτουν όλη την έκταση του ιερού. Το ανατολικό της τμήμα, που αντιστοιχεί στο ιερό, είναι χαμηλότερο και εδράζεται απ' ευθείας στους πεσσούς.

Τα δυτικά πλευρικά κλίτη, διαμορφώνονται με χαμηλές καμάρες, οι οποίες εξωτερικά καλύπτονται με μονόριχτες, κεραμοσκεπείς, στέγες. Τα ανατολικά πλευρικά

⁶ Το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπ' όψιν στα όποια μέτρα προστασίας του χώρου, που θα πρέπει να επιτρέπουν την ταυτόχρονη λειτουργία της κτηνοτροφίας, που αποτελούσε και αποτελεί παραδοσιακή παραγωγική δραστηριότητα στην περιοχή.

κλίτη, που αντιστοιχούν στον κυρίως ναό, διαμορφώνονται με ορθογωνικής κάτοψης σταυροθόλια και ομοίως εξωτερικά καλύπτονται με μονόριχτες, κεραμοσκεπείς, στέγες.

Το Ιερό καλύπτεται με μικρού ύψους καμάρες, που αναπτύσσονται, στην συνέχεια των κλιτών του κυρίως ναού, αλλά σε χαμηλότερη στάθμη, όπως φαίνεται και εξωτερικά. Οι καμάρες εσωτερικά εδράζονται σε λίθινους πεσσούς, που καλύπτουν όλο το μήκος του ιερού και έχουν από ένα τοξωτό, χαμηλού ύψους, άνοιγμα, προκειμένου να είναι δυνατή η κυκλοφορία μέσα στον χώρο του ιερού. Η κεντρική πρόσθεση διαμορφώνεται με ημικυκλικής κάτοψης κόγχη, που προεξέχει του κυρίως σώματος του ναού, ενώ οι πλευρικές προθέσεις διαμορφώνονται με κόγχες μέσα στο σώμα του ανατολικού τοίχου.

Οι δυτικοί τοίχοι που αντιστοιχούν στο κεντρικό (δυτικό) κλίτος και στο νοτιοδυτικό πλευρικό κλίτος έχουν καθαιρεθεί σε μεταγενέστερη φάση, προκειμένου να υπάρξει επικοινωνία με τον χώρο του πρόναου.

Ο πρόναος, του οποίου το δάπεδο βρίσκεται περί τα 40 εκ. ψηλότερα από την στάθμη του δαπέδου του κυρίως ναού, έχει σαφώς κατασκευαστεί σε μεταγενέστερη φάση και σε κάτοψη έχει σχήμα τραπεζίου. Καλύπτεται με προχειροφτιαγμένη ξύλινη στέγη, ενώ στο βορεινό τοίχου φαίνεται η απαρχή καμάρας⁷.

Στο κτίσμα του κυρίως ναού η προσπέλαση γίνεται μέσω μιας δίφυλλης ξύλινης θύρας που βρίσκεται στο δυτικό άκρο του νοτιοδυτικού πλευρικού κλίτους, ενώ υπάρχει και μία δεύτερη θύρα που βρίσκεται στον δυτικό τοίχο του πρόναου.

Ο ναός φωτίζεται από δύο μεγάλα ορθογώνια παράθυρα, ένα που βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του νότιου κεντρικού κλίτους, και ένα άλλο που βρίσκεται στο κέντρο σχεδόν του νότιου τοίχου του πρόναου. Δευτερευόντως ο ναός φωτίζεται από ένα μικρό άνοιγμα που υπάρχει ψηλά στο κεντρικό νότιο κλίτος. Τέλος στοιχειώδης φωτισμός του Ιερού επιτυγχάνεται από τα τρία μικρά ανοίγματα που υπάρχουν στις αντίστοιχες κόγχες του.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι τόσο στην νότια όψη του ναού και στον βορεινό τοίχο του πρόναου εμφανίζονται τα ίχνη παλαιότερων (λόγω της μορφής τους) κλεισμένων ανοιγμάτων.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τα ίχνη τοίχου, έξω από το περίγραμμα της κεντρικής και εξέχουσας κόγχης του Ιερού αλλά και τα ίχνη της απαρχής καμάρας στον βορεινό τοίχο του πρόναου, μας οδηγεί στην σκέψη μήπως στην θέση αυτή υπήρχε παλαιότερος ναός.

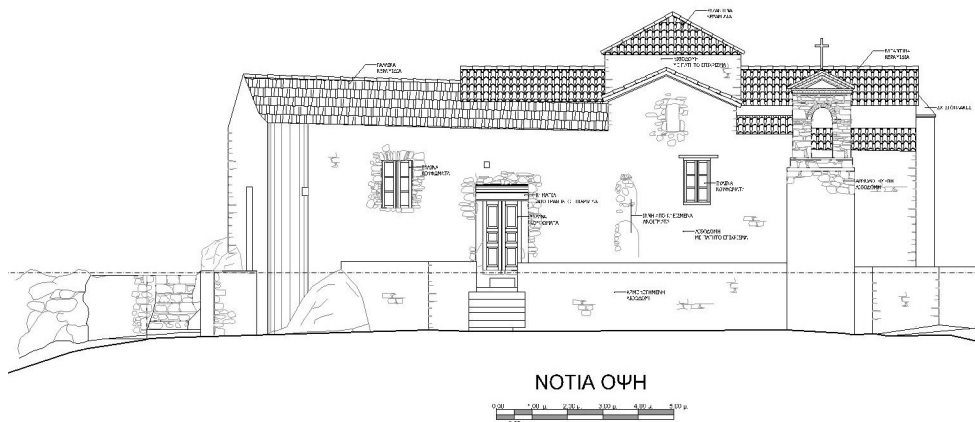
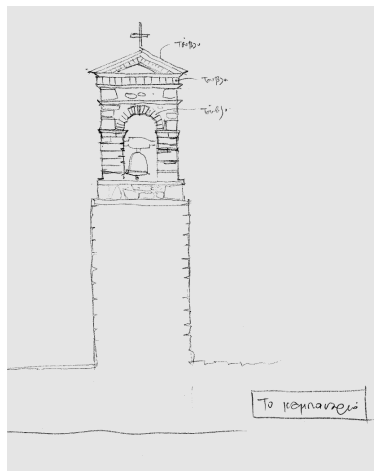
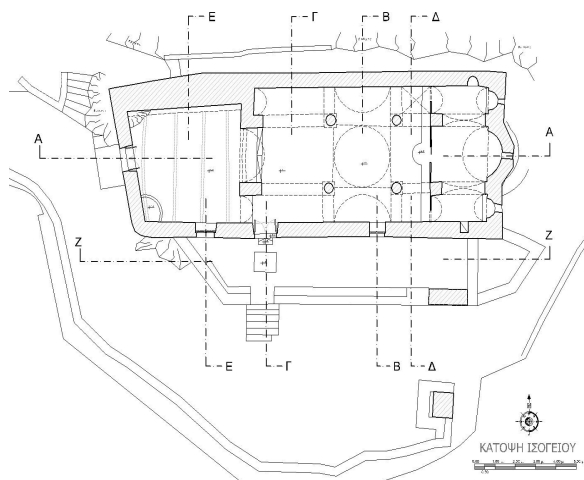
Νότια από τον ναό υπάρχει πλάτωμα, πλάτους περί τα 3,00 μ. που βρίσκεται περί τα 40 εκ. χαμηλότερα από την στάθμη του δαπέδου του κυρίως ναού. Το πλάτωμα αυτό οριοθετείται με χαμηλό τοίχο λιθοδομής που στο μεγαλύτερο τμήμα έχει διαμορφωθεί σε παγκάκι. Η προσπέλαση σε αυτό γίνεται μέσω λίθινης κλίμακας που αναπτύσσεται ακριβώς απέναντι από την κεντρική είσοδο του ναού. Εξ άλλου ένα μικρό πλάτωμα, πλατύσκαλο μάλλον, έχει διαμορφωθεί έξω από την δυτική είσοδο του Ιερού Ναού.

Στο ανατολικό άκρο του νότιου πλατώματος και επί του τοίχου που το οριοθετεί, παράλληλα στον νότιο τοίχο του ναού, υπάρχει κωδωνοστάσιο που είναι διαμορφωμένο από τοίχο λιθοδομής πλάτους 1,90X0,70 μ. στην ανώτερη στάθμη του οποίου έχει διαμορφωθεί μία καμάρα, για την τοποθέτηση της καμπάνας. Το κωδωνοστάσιο

⁷ Ίσως είχαν ξεκινήσει να στεγάσουν τον χώρο του πρόναου με καμάρα ή όπως αναφέρω και παρακάτω αποτελούσε τμήμα παλαιότερου κτίσματος.

ολοκληρώνεται στο άνω του άκρο με μία δίρριχτη απόληξη, ενώ από την βάση της καμάρας και πάνω έχει διακοσμηθεί με κατασκευές από συμπαγείς οπτόπλινθους.

Ο ναός σήμερα παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα στατικής φύσης που σίγουρα καθιστούν αναγκαίο το να γίνουν επεμβάσεις για την αποκατάσταση της στατικής επάρκειας του ναού και την εκτέλεση εργασιών για την ανάδειξη του μνημείου. Η σχετική μελέτη έχει ήδη ολοκληρωθεί και έχει κατ' αρχήν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ.

Νότια όψη

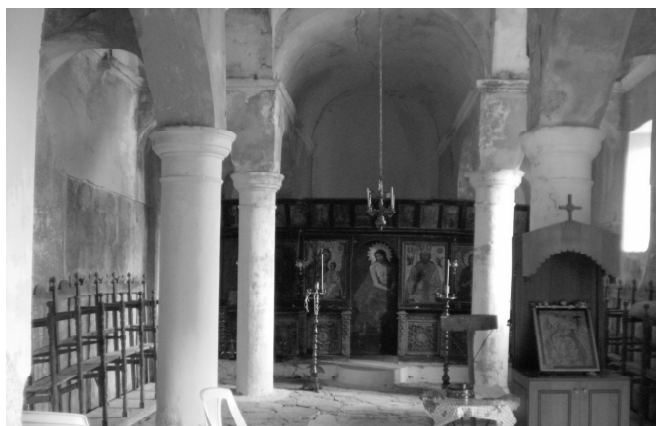
Δυτική όψη

Η ανατολική όψη

Το τέμπλο

Εσωτερικό του κυρίως ναού

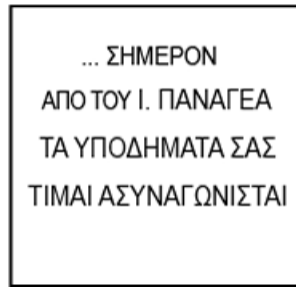
Η (κύρια) νότια θύρα

Γεωργίου Θεοφ. Καλκάνη

Επιγραφές και Επιγραφοποιό του παρελθόντος – – Ο Γιώργης Δημ. Ορφανάκος

Μεγάλες επιγραφές έξω από τα καταστήματα των χωριών μας ή μεγάλες γραπτές διαφημίσεις προϊόντων ή υπηρεσιών σε ανοιχτούς χώρους ήταν σπάνιες τις προηγούμενες δεκαετίες. Όμως αυτές οι λιγοστές επιγραφές και γραπτές διαφημίσεις – συνήθως από ντόπιους καλλιτέχνες– έμεναν για πολύ καιρό μπροστά στα μάτια μας άρα και στη μνήμη μας, αφού δεν είχε εισβάλει ακόμη στη ζωή μας η ηλεκτρονική πληροφόρηση με την ποσότητα και την καταπληκτική ποικιλία της, τις εναλλαγές της και τους καταγιστικούς ρυθμούς της.

Μια τέτοια διαφήμιση, γραμμένη σε τοίχο στο Ξηροκάμπι, πιθανότατα τη δεκαετία του 1950, διασώζεται έως σήμερα. Αυτή η διαφήμιση, μάλιστα, έχει έναν πρωτότυπο, διττό χαρακτήρα. Άμεσο, αφού ανήγγειλε τότε ότι υπάρχουν –«σήμερον»– ασυναγώνιστες τιμές σε κατάσταση υποδημάτων στο Ξηροκάμπι, συγχρόνως όμως έχει και διαχρονικό χαρακτήρα, αφού η διαφήμιση διαβάζεται ακόμη(!) πολλές δεκαετίες μετά, και όταν ακόμη η διαφημιζόμενη επιχείρηση έχει πάψει προ πολλού να υπάρχει. Η διαφήμιση έχει γραφεί με μαύρο χρώμα σε σοβατισμένο, λευκό κομμάτι (1m x 1m) ενός πέτρινου τοίχου του σπιτιού –τότε– του Σωτήρη Παπαδάκου (ή Κόκκινου), στο δρόμο για το σχολείο κοντά στο σημερινό κοινοτικό κατάστημα.

Η διαφήμιση προτρέπει την προμήθεια υποδημάτων «σήμερον» από τον Παναγέα. Επρόκειτο για τον υποδηματοποιό Ιωάννη Παναγέα που –αρχικά με τα αδέρφια του στη Σπάρτη και μετά μόνος του στο Ξηροκάμπι– κατασκεύαζε και πουλούσε παπούτσια. Το εργαστήριο και κατάστημά του ήταν στο δρόμο προς την Παλαιοπαναγιά, στο σπίτι –τόρα– του Μήτσου Σολωμού. Φαίνεται ότι ο ανώνυμος επιγραφοποιός είχε γράψει και σε άλλα σημεία του χωριού την ίδια διαφήμιση. Εκτός από τον τοίχο του σπιτιού του Κόκκινου, την είχε γράψει ακόμη έξω από το κατάστημα Παναγέα, στο καμένο Ιατριδαϊκό και στο σπίτι του Μήτσου Φεγγαρά (ή Μπαλασόπουλου) που δεν υπάρχει πια για να διευρυνθεί η πλατεία του νέου Δημαρχιακού κτιρίου. Ο επιγραφοποιός βέβαια δεν είχε κάνει ιδιαίτερη προετοιμασία για τη θέση και τις συμμετρίες των γραμμάτων, ίσως υπό την πίεση του χρόνου, αλλά και γιατί δεν θα φανταζόταν ότι η εφήμερη διαφήμιση θα διαβαζόταν και μετά από τόσα χρόνια.

Στα καταστήματα –και τότε– υπήρχαν επιγραφές ή, όπως τις λέγαμε όλοι, «ταμπέλες». Λίγες παλιές επιγραφές καταστημάτων έχουν διασωθεί και αυτές σε φωτογραφίες. Διασώζονται σε φωτογραφία η επιγραφή του παντοπωλείου του Ι.

Κακαγιάννη, η ανάγλυφη επιγραφή της Λακωνικής Τράπεζας που στεγαζόταν για μερικά χρόνια στο Ξανθαίκο σπίτι, η επιγραφή του καφ(φ)ενείου «το Κέντρον» των Σ. Παπαδάκου και Δ. Πουλακάκου και η επιγραφή του υποδηματοποιείου «το Σικ» του Γ. Η. Σταρόγιαννη. Πολλές επιγραφές ξεχώριζαν για τις έξυπνες ή περίεργες ονομασίες των καταστημάτων (όπως «η καλή καρδιά» για την ταβέρνα του Δημ. Μαστοράκου και «η Ανώτερη Τάξη» για το κουρείο του Γιάννη και Πέτρου Συκιώτη, που παρέμεινε μόνο για λίγες μέρες γραμμένη από φίλους τους για πλάκα).

Υπήρχαν –θυμούνται αρκετοί– και ατυχείς επιγραφές όπως αυτή του φωτογραφείου «ΦωτοΚαλιτεχνικόν» που είχε λειτουργήσει για λίγα χρόνια στις αρχές της δεκαετίας του '80 επίσης στο Ξανθαίκο σπίτι. Η επιγραφή είχε προκαλέσει σχόλια και αντιδράσεις για τον ανορθόγραφο –ξένο, μη ντόπιο– δημιουργό της, αλλά και λόγω των φωτογράφων που ήταν επίσης ξένοι και έπαιρναν τη «δουλειά» –της φωτογράφισης των πολλών νεοσύλλεκτων στρατιωτών του γειτονικού κέντρου εκπαίδευσης– από τους ντόπιους φωτογράφους, όπως του Καμίτση (από την Ποταμιά) και του Τάκη Χριστοδουλόπουλου (που είχε πάρει γυναίκα από τους Γοράνους). Τις γραμματοσειρές συνήθως τις επέλεγαν ή και τις συνέθεταν οι επιγραφοποιοί οι οποίοι τουλάχιστον για τις παραπάνω επιγραφές είναι άγνωστοι.

Χαρακτηριστική επιγραφή που σώζεται σε φωτογραφία, επίσης, ήταν και αυτή του φαρμακείου του Θεοφάνη Καλκάνη. Ζωγραφισμένη το 1945 περίπου από έναν εξάριετο ντόπιο καλλιτέχνη / επιγραφοποιό, τον Γιώργη Ορφανάκο, έμεινε κρεμασμένη έξω από το φαρμακείο για δεκαετίες. Η προηγούμενη επιγραφή έξω από αυτό το φαρμακείο, το οποίο αρχικά ήταν του Αλέξανδρου Σκουριώτη αλλά στη συνέχεια –για λίγα χρόνια– ανήκε και στους δύο φαρμακοποιούς, έγραφε «Φαρμακεμπορείον». Ο ίδιος καλλιτέχνης είχε γράψει –με στενό πινέλο και εξαιρετική γραμματοσειρά– γράμματα και αριθμούς στις γυάλινες προθήκες του φαρμακείου αλλά και πάνω στα βάζα που περιείχαν δρόγες ή άλλες φαρμακευτικές ουσίες.

Ο Γιώργης Δημ. Ορφανάκος ήταν ένας πραγματικός καλλιτέχνης, πρωτοπόρος για την εποχή του στη δημιουργία γραμματοσειρών και σε χρωματισμούς. Με περιορισμένη κινητικότητα, λόγω προβλημάτων που είχε στα πόδια του, πανύψηλος και με έμφυτη ευγένεια, αφιέρωνε ώρες καθισμένος στην αυλή του για να ολοκληρώνει τις παραγγελίες του έως τα μέσα του '70, οπότε έφυγε αθόρυβα όπως έζησε. Το σπίτι του ήταν στο στενό δρομάκι που οδηγούσε από το τότε φαρμακείο και το Συκιοταίικο σπίτι στα Σολωμαίικα.

Φαίνεται ότι είχε ζήσει αρκετά χρόνια στην Αμερική με τον πατέρα του Δημήτρη (ή Τίτη) και είχε μαθητεύσει για μερικά χρόνια στο χρωματοποιείο / χρωματοπωλείο του Μιχαήλ Π. Κατσουλάκου στο Γύθειο, όπου έμαθε τις τεχνικές της σύνθεσης και επεξεργασίας χρωμάτων. Είχε αναπτύξει δικές του πρωτότυπες τεχνικές όχι μόνο για τις επιγραφές του που ήταν εξαιρετικά φροντισμένες, αλλά και σε χρωματισμούς ή/και διακοσμήσεις επίπλων, όπως των προθηκών του προαναφερθέντος φαρμακείου. Τις προθήκες αυτές, παρότι κατασκευασμένες από απλό ξύλο και βαμμένες με απλό, καφέ ελαιόχρωμα, ο Τίτης με τη χρήση ειδικού πινέλου που το περιέστρεφε –όπως μου είχε πει ο πατέρας μου– επάνω στην επιφάνεια του ξύλου πριν το στέγνωμα του ελαιοχρώματος, τις έκανε να μοιάζουν ακριβές και ξεχωριστές ακόμη και σήμερα.

Επίσης είχε ειδικευθεί και στις απομιμήσεις –με χρώματα και τα πινέλα του– μαρμάρων που διακοσμούσαν τζάκια ή εσωτερικούς και εξωτερικούς τοίχους σπιτιών και εκκλησιών. (Και) Βέβαια είχε γράψει στην εποχή του τα περισσότερα ονόματα στους ξύλινους σταυρούς του κοιμητηρίου του χωριού μας. Πιθανότατα είχε επιγράψει και μερικές από τις προαναφερθείσες επιγραφές, σίγουρα όμως αυτή του φαρμακείου. Δυστυχώς δεν σώζονται –ή τουλάχιστον δεν είναι γνωστά ή δεν αποδίδονται σε αυτόν με βεβαιότητα– παρά ελάχιστα έργα του.

Ο Γιώργης Ορφανάκος, με μεγάλη παρέα, φαίνεται στη φωτογραφία, τρίτος από δεξιά. Η παρέα αποτελείται (από αριστερά προς τα δεξιά) από τους: Σωτήρη Παπαδάκο, Ηλία Βασ. Χριστόπουλο, άγνωστο, Βαγγέλη Παπαδάκο, Κώστα Πέτρ. Ιατρίδη (όρθιος), Κώστα Βασ.

Παπαδάκο (ή Αέλη), Κώστα Παπαδάκο, Γιώργη Δημ. Ορφανάκο (ή Τίτη), Ηλ. Σταρόγιαννη, Αριστείδη Αρ. Σκουριώτη (ή Πατσά) και τον μικρό Μελέτη Παπαδάκο (του Βαγγέλη ή Φέρε). Η φωτογράφιση φαίνεται να έχει γίνει στην αυλή καφενεϊού ή σπιτιού. Όλοι είναι καλοντυμένοι (σημάδι ότι ήταν γιορτινή μέρα ή αργία) και έχουν ποτήρια στα χέρια ή μπροστά τους στο τραπέζι. Τα περίεργα καπέλα που φορούν μερικοί (όπως ο Γιώργης Ορφανάκος) και κυρίως το ότι έχουν ζωγραφισμένα με κάρβουνο μουστάκια (ακόμη και ο μικρός) παραπέμπουν σε περίοδο Αποκριάς και ειδικότερα Καθαρο(ή Μουτζουρο-)Δευτέρας. Η φωτογραφία παραχωρήθηκε από τον Βασ. Ηλ. Χριστόπουλο.

Την φωτογραφία της διαφήμισης Παναγία τράβηξε το 2012 ο Ι. Χ. Σπυρόπουλος. Τις φωτογραφίες των επιγραφών του Ι. Κακαγιάννη, των Παπαδάκου-Πουλακάκου και της Τράπεζας της Λακωνίας αναδημοσιεύουμε από το Ημερολόγιο 2009 των Φίλων Φωτογραφίας Φάριδος, ενώ της επιγραφής του Σταρόγιαννη από το βιβλίο «το Ξηροκάμι της Λακεδαιμόνας» του Δημ. Λάσκαρη. Οι φωτογραφίες από το φαρμακείο Καλκάνη ανήκουν στο αρχείο της οικογένειας.

Μαρίας Γ. Δούσμανη

Η καινούρια φορεσιά

Εκείνα τα χρόνια μετά την Κατοχή, το 45-50, (όπως μας τα μολογούν οι παππούδες μας και οι γονείς μας που τα έζησαν) υπήρχε μεγάλη φτώχεια. Όποιος είχε κάποιον δικό του στο εξωτερικό και του έστελνε κανένα δέμα με ρούχα ήταν πολύ τυχερός. Έτσι και η θεία-Καλλιόπη στην Κουμουστά έλαβε ένα μπαούλο ρούχα από τους συγγενείς της στην Αμερική. Αφού διάλεξε όσα ήθελε για την οικογένειά της -ένα τσούρμιο παιδιά- φώναζε και την ανιψιά της την Ελένη να της δώσει μια φούστα που ήταν στα μέτρα της. Η μικρή Ελένη, χαρούμενη, τρέχει στη μάνα της. -Μάνα, η θεία-Καλλιόπη μου έδωσε αυτή τη φούστα! Και η μάνα της της λέει με σοβαρό ύφος αστειευόμενη: -Και πως θα τη φορέσεις ε; Να πας να της πεις, εσύ που μου έδωσες τη φούστα, να μου δώσεις και μια μπλούζα... Η Ελένη, 9-10 χρονών τότε, πήρε σοβαρά τα λόγια της μάνας της, και μια και δυο πάει στη θεία της. -Θεία-Καλλιόπη, μου είπε η μάνα μου, αφού μου έδωσες τη φούστα, να μου δώσεις και μια μπλούζα... -Πω πω παιδάκι μου, δεν ξέρω αν θα βρω! Να κοιτάξω. Είπε ξαφνιασμένη η γυναίκα, που δεν είχε υπολογίσει ότι θα της συμβεί κάτι τέτοιο. Κύλισε, ξανακύλισε το μπαούλο η θεία-Καλλιόπη αλλά μπλούζα δεν βρήκε. Βρήκε όμως μια μαξιλαροθήκη. -Να, πάρε αυτή τη μαξιλαροθήκη και πήγαινε στη μάνα σου που ξέρει να ράβει, να σου φτιάξει μπλούζα, της είπε φουσκωμένη από το ψάξιμο. Έτσι και έγινε. Μοδίστρα πρώτη η κυρα-Μαρίκα -έπιαναν τα χέρια της- την έφτιαξε τη μπλούζα και έγινε και ωραία... Έτσι λοιπόν στα ξαφνικά, βρέθηκε η Ελένη με καινούρια φορεσιά!!!

Παναγιώτη Γ. Σταθάκου*

Στα χρόνια της Κατοχής

Το καλοκαίρι του 1944 ο Βασίλειος Δ. Σολωμός (Τουρκοβασίλης), ομαδάρχης του ΕΛΑΣ, μου ζήτησε να μεταφέρω ένα κλειστό σημείωμα στον Ντίνο Ξανθό, ομαδάρχη και αυτόν του ΕΛΑΣ, που έδρευε στη Σωτήρα. Διάλεξε εμένα, γιατί ένα οχτάχρονο παιδί, όπως ήμουν εγώ, δύσκολα θα το υποψιαζόταν κάποιος. Τα κατατόπια τα ήξερα. Εμείς τότε στην Κουμουστά, με τις δουλειές που κάναμε, λόγω των σκληρών αναγκών της επιβίωσης, μεγαλώναμε γρήγορα. Η ευθύνη σου, μου είπε, είναι μεγάλη. Αν σε πιάσουν να μεταφέρεις το σημείωμα, θα σε σκοτώσουν. Και, για να με δελεάσει, συμπλήρωσε, θα σε κάνουμε αητόπουλο.

Η μητέρα μου στενοχωρήθηκε πολύ. Έβαλε στο νου της τον κίνδυνο και δεν μπορούσε να ησυχάσει. Αλλά τι να κάνει; Πήρε το κλειστό σημείωμα και το έραψε στη φόδρα στο εσωτερικού ενός μαθητικού καπέλου (κουκουβάγιας). Μου φόρεσε το καπέλο κλαίγοντας και με συμβούλεψε λέγοντας: Αν συναντήσεις Γερμανούς και σε ρωτήσουν που πας, να πεις ότι βόσκεις τα γίδια εκεί κοντά.

Ακολούθησα το δρομολόγιο που ήξερα: Κουμουστά, Βελανιδιά, Τόριζα, αυλάκι για Διπόταμα. Από μακριά είδα στα Διπόταμα Γερμανούς και οπλοφόρους των Ταγμάτων Ασφαλείας που πλένονταν. Δεν με είδαν. Έκαμα πίσω, έχοντας στο νου μου να σηκώσω τα χέρια ψηλά αν με ιδούν. Δεν με είδαν. Από το Νιχώρι βρέθηκα στη σάρα της Καταφυώτισσας και από εκεί κατευθείαν στη Σωτήρα. Έφτασα στη Σωτήρα, όπου κάτω από τις καστανιές βρήκα τους αντάρτες να κοιμούνται ανέμελοι. Ήταν καμιά δεκαπενταριά. Ρωτάω ποιος είναι ο Ντίνος ο Ξανθός και μου έδειξαν έναν ψηλό γεροδεμένο άντρα. Τρέχω κοντά του και του δίνω το καπέλο που περιείχε το σημείωμα. Ξήλωσε γρήγορα τη φόδρα και διάβασε προσεχτικά το περιεχόμενο. Άμεσως με τη σφυρίχτρα έδωσε το σύνθημα και αναχώρησαν για ψηλότερα, όταν μάλιστα τους είπα ότι οι Γερμανοί είναι κάτω στα Διπόταμα. Λίγο ακόμα και θα τους πιάνανε στον ύπνο.

Στην επιστροφή ακολούθησα το ίδιο δρομολόγιο: Διπόταμα, Τόριζα, Βελανιδιά, Κουμουστά. Μόλις έφτασα στην Κουμουστά, παρουσιάστηκα στον Τουρκοβασίλη, ο οποίος με διαβεβαίωσε ότι θα με κάνανε αητόπουλο.

Την άλλη μέρα, έχοντας κρεμασμένο κάπως χαμηλά, θυμάμαι, το αυτόματο, ήρθε σπίτι μας συνοδευόμενος από τον Ρέτζη (Παναγιώτη Λιακάκο) και μερικούς άλλους. Είδε στο ράφι εφτά καρβέλια ψωμί και λέει: Πάρτε τα πέντε καρβέλια και αφήστε τα δύο. Η μάνα μου, αναλογιζόμενη την οχταμελή μας οικογένεια, διαμαρτυρήθηκε: Πώς θα ζήσουμε εμείς, τι θα φάμε; Πάρτε λιγότερα. Ο Τουρκοβασίλης τη διέκοψε απότομα και λέει στους αντάρτες που τον συνόδευαν: Πάρτε τα όλα!

Στο σπίτι μείναμε χωρίς ψωμιά, ούτε κι εγώ έγινα αητόπουλο...

*Ο Παναγιώτης Γ. Σταθάκος ζει μόνιμα στις Η.Π.Α.

Ηλία Ν. Βλάχου

Ο Αϊ-Δημήτρης του Παλιοχωριού (I)

Ανάμεσα σε πολλά ξωκκλήσια τα οποία ανακαινίστηκαν την τελευταία δεκαετία στο Παλιοχώρι ανακαινίστηκε άλλο ένα, ο Αϊ-Δημήτρης. Το κτίσιμό του το ξεκίνησε ο Παναγιώτης Μπιταξής του Ευαγγέλου πριν από ένα χρόνο περίπου και το ολοκλήρωσε φέτος. Για να γίνει όμως όλη αυτή η διαδικασία, συνέβαλαν αρκετοί άνθρωποι, άλλοι οικονομικά και άλλη με την προσφορά διαφόρων ιερών αντικειμένων για το εσωτερικό του ναΐσκου, όπως εικόνες, ψαλτήρι, προσευχητάρι, μανουάλι, καντηλάκια, τραπέζια κ.ά.

Το ξωκκλήσι αυτό βρίσκεται βορειοανατολικά της Μονής Ζερμπίτσας και συγκεκριμένα σ' ένα μονοπάτι με το οποίο συνδεόταν από παλιά το Μοναστήρι με το Παλιοχώρι. Για άγνωστους λόγους είχε ερειπωθεί και απ' ότι λένε μερικοί είχε να λειτουργηθεί περίπου 120 χρόνια. Ξανά λειτούργησε ύστερα από τόσα χρόνια την 1^η Νοεμβρίου του 2014 με ιερέα τον πατέρα-Γεώργιο Λάτση. Εκκλησιάστηκαν περίπου πενήντα άτομα. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας προσφέρθηκαν γλυκίσματα, καφές, λαλάγγια από διάφορους ανθρώπους και γίδα βραστή από τον Δημήτριο Αποστολάκο του Γεωργίου λόγω της εορτής του. Κάθε χρόνο θα λειτουργείται την ίδια περίπου χρονική περίοδο.

Χαριλάου Ν. Σταρόγιαννη

Ο Αϊ-Δημήτρης του Παλιοχωριού (II)

Νοτιοανατολικά από το Παλιοχώρι υπάρχει μια κτηματική περιοχή, η οποία ονομάζεται Αϊ-Δημήτρης από το ομώνυμο κατεδαφισμένο από τα πολλά χρόνια μικρό εκκλησάκι. Είναι δε σε ιδιοκτησία του Νικήτα Βλάχου. Πλησιέστερη περιοχή ανατολικότερα και εν συνεχεία είναι η Ρουπακιά και στο τέλος αυτής λίγα σπίτια, τα λεγόμενα Λαγαίικα.

Ερευνώντας για το προαναφερθέν εκκλησάκι από πολλούς βαθιά γηρασμένους Παλιοχωρίτες δεν μπόρεσα βρω καμιά σχεδόν πληροφορία. Έτσι, κατέφυγα στον Δημήτριο Λαγάκο του Θεοδοσίου, πάρα πολλά χρόνια πριν αποβιώσει, ο οποίος έζησε τα νεανικά του χρόνια στον ως άνω μικρό οικισμό, τα Λαγαίικα, τα οποία είναι πλησιέστερα στον Αϊ-Δημήτρη απ' ό,τι είναι το Παλιοχώρι. Τον ρώτησα αν γνωρίζει κάτι για τον Αϊ-Δημήτρη από τον πατέρα του ή τον παππού του κι εκείνος μου ανέφερε κάτι πολύ σημαντικό: Όταν μεταφερθήκαμε στα Καμίνια, ο Κωνσταντίνος Συκιώτης, γεννηθείς το 1872, ο οποίος ετύγγανε πλέον και νέος γείτονάς μου, μου είπε ότι, όταν ήταν μικρό παιδί, είχε παραστεί σε λειτουργία του Αϊ-Δημήτρη (26^η Οκτωβρίου).

Με πρωτοβουλία της Παναγιώτας Μπιταξή και την οικονομική βοήθεια πολλών ευσεβών χριστιανών από τον Καναδά, τις ΗΠΑ και ενταύθα, που κατάγονται από το Παλιοχώρι, το εκκλησάκι του Αϊ-Δημήτρη πετροεκτίσθη εκ νέου πάνω στα παλιά θεμέλιά του, όπως ακριβώς ήταν και τότε.

Την 1^η Νοεμβρίου 2014, μια πραγματικά θαυμάσια και ηλιόλουστη ημέρα, τελεέσθη θεία λειτουργία από τον ιερέα του Ξηροκαμπίου πρωτοπρεσβύτερο της

περιοχής Γεώργιο Λάτση. Παρευρέθησαν και παρακολούθησαν ύστερα από πολλές δεκαετίες τη θεία λειτουργία του μεγαλομάρτυρα Αγίου Δημητρίου περισσότερα από πενήντα άτομα. Μετά το πέρας της θείας λειτουργίας μετά αρτοκλασίας προσεφέρθησαν από ορισμένους πιστούς καφές, διάφορα νόστιμα εδέσματα και γλυκίσματα.

Σταύρου Η. Χαντζάκου

Παλιοχωρίτες που ξενιτεύτηκαν

Μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο πολλοί Παλιοχωρίτες ακολούθησαν τον δρόμο για την ξενιτειά. Τον ίδιο δρόμο πήραν και κάτοικοι των άλλων χωριών. Γενικός ξεσηκωμός. Θυμάμαι την αγωνία για το άγνωστο, τη συγκίνηση του αποχωρισμού και την ελπίδα για τον γυρισμό, που δεν πραγματοποιήθηκε όμως. Το Παλιοχώρι ρήμαξε. Έτσι για την ιστορία παραθέτω τα ονόματα των συγχωριανών μου. Πιστεύω να μην έχω ξεχάσει κανέναν. Όλοι σχεδόν πήγαν στο Τορόντο: Γεωργία Καππάκου (1948), Βασίλειος Μπιταξής του Δημητρίου (1952), Γεώργιος Σταρόγιαννης του Χαριλάου (1952), Ευγενία Μπιταξή του Δημητρίου (1952), Νικόλαος Μπιταξής του Δημητρίου (1952;), Γεώργιος Καππάκος του Κωνσταντίνου (1955), Σαράντος Καππάκος του Κωνσταντίνου, Γεώργιος Καππάκος του Νικολάου, Σαράντος Καππάκος του Νικολάου, Παναγιώτα Καππάκου του Κωνσταντίνου, Δημήτριος Ρουσσάκος του Ευαγγέλου (Μόντρεαλ), Νικόλαος Ρουσσάκος του Ευαγγέλου, Βασίλειος Ρουσσάκος του Ευαγγέλου (Μόντρεαλ), Σταύρος Χαντζάκος του Ηλία (1956), Παναγιώτης Χαντζάκος του Ηλία (1958), Πέτρος Χαντζάκος του Ηλία (1960), Κώστας Χαντζάκος του Ηλία (1964), Σταύρος Σταρόγιαννης του Γεωργίου, Βάσω Σταρόγιαννη του Γεωργίου, Γιαννούλα Σταρόγιαννη του Γεωργίου, Σοφία Σταρόγιαννη του Λεωνίδα, Νικόλαος Τσαρπαλής (Μελβούρνη Αυστραλίας), Γεώργιος Μπιταξής (Μελβούρνη Αυστραλίας), Δημήτριος Βουραζέλης, Βούλα Βουραζέλη του Γεωργίου, Μαρία Μπόμπορα, Τάσος Μπόμπορας, Βασίλειος Καππάκος του Παναγιώτη, Γεώργιος Καππάκος του Παναγιώτη, Θεώνη Καππάκου του Παναγιώτη, Γεωργία Καππάκου του Παναγιώτη, Βασιλική Καππάκου του Παναγιώτη, Παναγιώτης Ρηγάκος του Ευστρατίου, Ιωάννης Ρηγάκος του Ευστρατίου, Μαρία Ρηγάκου του Ευστρατίου, Δημήτριος Παναγιωταράκος, Γεώργιος Παναγιωταράκος, Μαρία Παναγιωταράκου, Νικόλαος Αποστολάκος του Ηλία (Μόντρεαλ), Γεωργία Αποστολάκου του Ηλία (Μόντρεαλ), Μαρία Δαριώτη του Σταύρου, Τασία Δαριώτη του Σταύρου, Ιωάννης Δαριώτης του Σταύρου, Βασίλειος Δαριώτης του Σταύρου.

Στον Καναδά δεν χαθήκαμε. Τηλεφωνιόμαστε συχνά και βλεπόμαστε αραιά σε χαρές, γάμους και βαφτίσια. Το εστιατόριο Sky Ranch Restaurant, που ανοίξαμε στο Τορόντο οι: Παναγιώτης Ρηγάκος (μάγειρας), Γιάννης Ρηγάκος (σερβιτόρος), Σταύρος Χαντζάκος (σερβιτόρος), Κώστας Χαντζάκος (σερβιτόρος), αποτέλεσε για πολλά χρόνια σημείο όπου συναντιόμαστε. Το εστιατόριο λειτουργούσε όλο το εικοσιτετράωρο.

Δύο Παλιοχωρίτες που πέθαναν στο Τορόντο, ο Γεώργιος Σταρόγιαννης και η Ευγενία Μπιταξή, τους έφεραν τα παιδιά τους στο Παλιοχώρι, όπου τους ενταφίασαν, όπως το είχαν ζητήσει οι ίδιοι.

Εκ της Φάριδος

Αρχαιρεσίες του Δικηγορικού Συλλόγου Σπάρτης

Στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου προεδρείου του Δικηγορικού Συλλόγου Σπάρτης, οι οποίες έγιναν την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου 2014, πρόεδρος αναδείχτηκε ο Παναγιώτης Η. Κομνηνός από το Ξηροκάμπι, προς τον οποίο απευθύνονται και τα θερμά μας συγχαρητήρια.

Παναγιώτη Δ. Χριστοφιλάκου

Η Καθαρά Δευτέρα στα Ανώγεια

Με την Καθαρά Δευτέρα ξεκινά η Σαρακοστή για την Ορθόδοξη Εκκλησία, ενώ ταυτόχρονα σημαίνει και το τέλος των Αποκριών. Η Καθαρά Δευτέρα ονομάστηκε έτσι γιατί οι χριστιανοί «καθαρίζονται» πνευματικά και σωματικά. Είναι ημέρα αργίας και νηστείας για τους χριστιανούς αλλά και χαράς για τους λάτρεις της Αποκριάς. Αυτή την ημέρα διάλεξαν από παλιά οι Ανωγειάτες για να διοργανώνουν το παραδοσιακό Αποκριάτικο καρναβάλι τους.

Ας ρίξουμε μια ματιά στο τι γινόταν παλιά. Το καρναβάλι γινόταν -όπως και σήμερα- την Καθαρά Δευτέρα, ενώ τα γύρω χωριά πραγματοποιούσαν -και πραγματοποιούν- το καρναβάλι τους τις δύο προηγούμενες Κυριακές.

Έτσι λοιπόν οι νέοι του χωριού και όσοι μεγαλύτεροι ένιωθαν ακόμη νέοι μαζεύονταν στο σπίτι του Κώστα Αϊβαλιώτη (Μάστορα) και ετοιμάζονταν για το καρναβάλι. Εκεί φορούσαν παλιά ρούχα, καπέλα, μουτζούρωναν τα πρόσωπά τους και κρεμούσαν πάνω τους κουδούνια και τροκάνια. Από εκεί ξεκινούσαν για να κάνουν το γύρο του χωριού. Ένα ανέμελο μπουλούκι καρναβαλιστών που κατέληγε στην πλατεία του χωριού. Κατά τη διάρκεια της γύρας οι καρναβαλιστές τραγουδούσαν και χόρευαν υπό τη συνοδεία ντόπιων οργανοπαικτών.

Τέλος, στην πλατεία τούς περίμενε μια πολύ μεγάλη φωτιά (τα Ανώγεια είχαν τα πρωτεία στην περιοχή όσον αφορά το μέγεθος της φωτιάς, γεγονός που ισχύει και στις μέρες μας) μαζί με άφθονο κρασί και λόγω της ημέρας, φρέσκος ταραμάς και χταπόδι, συνοδευόμενο από λίγες φέτες ψωμί.

Το γλέντι του καρναβαλιού κρατούσε μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες οπότε και οι αντοχές ακόμη και των πιο φανατικών καρναβαλιστών κάμπτονταν υπό το βάρος του κρασιού. Βέβαια το γλέντι δεν τελείωνε εκεί καθώς τις επόμενες μέρες τα κάρβουνα της φωτιάς χρησίμευαν ως θράκα για να ψήνουν οι καρναβαλιστές τις κότες που έκλεβαν· γιατί η παράδοση επέβαλε την κλοπή της καθιερωμένης κότας την επόμενη ημέρα. Σε αρκετές περιπτώσεις λόγω βαριάς οινοποσίας η κλοπή γινόταν από τα κοτέτσια των ίδιων των συμμετεχόντων. Αυτό το έθιμο στις μέρες μας έχει εκλείψει και μόνο η ανάμνηση του έχει μείνει σαν ιστορία από τους παλιότερους.

Σήμερα το καρναβάλι γίνεται με πιο σύγχρονα μέσα, τρακτέρ, πλατφόρμες κτλ. Οι νέοι καρναβαλιστές γλεντούν και αυτοί με την ψυχή τους μαζί με το πλήθος του κόσμου που δίνει το παρόν και συνεχίζουν την παράδοση του Ανωγειάτικου καρναβαλιού της Καθαράς Δευτέρας.

Ο εξοπλισμός ενός μουλαριού ή ενός γαϊδάρου

Η καπιστράδα πιάνει όλο το κεφάλι του ζώου με στενά λουριά, και καταλήγει στο κάτω και πίσω μέρος του στόματος σε έναν οχτάρι κρίκο, τον γιορντανέ. Ο γιορντανές είναι φτιαγμένος έτσι που να περιστρέφεται ο ένας κρίκος ανεξάρτητα από τον άλλον και έτσι δεν στρίβεται το σχοινί, με το οποίο δένεται το ζώο σε ένα δένδρο ή και στο παλούκι στο χώμα.

Το σαμάρι αποτελείται από τις σαμαροπαίδες, το σαμαροσκούτι, τα κολιτσάκια βιδωμένα επάνω στους καβαλάρηδες (καβαλάρηδες είναι δυο χοντρά σε πάχος ξύλα από οξιά ή πλάτανο με τρύπες και περνούν οι σαμαροπαίδες και ενώνουν τον μπροστινό καβαλάρη με τον πίσω) και τις τριχιές δεμένες, στο πίσω κολιτσάκι, μία δεξιά και μία αριστερά για να δένονται τα πράγματα προς μεταφορά (το να φορτώσει κάποιος στο ζώο τα πράγματα στις μεγάλες κοφίνες ή και τσουβάλια με καρπό έπρεπε να είναι γνώστης των δεσιμάτων). Σχετικά έλεγαν: «Χαμηλοφόρτωνε και ψηλά τραγούδα».

Η μπροστελίνα είναι ένα φαρδύτερο δερμάτινο λουρί, δεμένο στην μία άκρη του μπροστινού καβαλάρη και περνά κάτω από τον λαιμό του ζώου και καταλήγει στην απέναντι μεριά του καβαλάρη, για να περάσει σε μία εγκράφα και να σφίξει για να μην είναι χαλαρή. Έτσι στις ανηφόρες το σαμάρι δεν φεύγει προς τα πίσω.

Η ίγγλα ένα φαρδύ δερμάτινο λουρί που είναι δεμένο στο πίσω μέρος του μπροστινού καβαλάρη. Περνά κάτω από την κοιλιά, και κοντά στις μασχάλες των μπροστινών ποδιών του ζώου και καταλήγει στην απέναντι μεριά του καβαλάρη σε μια μεγαλύτερη εγκράφα για να σφίγγει γερά.

Τα μπαλντούμια είναι μια φαρδιά λουρίδα δερμάτινη προσαρμοσμένη στο σαμάρι στο πίσω μέρος στον πίσω καβαλάρη και περνά κάτω από την ουρά του μουλαριού και δένεται στην άλλη πλευρά του πίσω καβαλάρη· έτσι στις κατηφορίες δεν φεύγει το σαμάρι προς τα εμπρός με φορτωμένα τα πράγματα.

Ο ντορβάς ήταν ένας μικρός σάκκος υφαντός από λινάρι για να είναι ανθεκτικός· εκεί έβαζαν την τροφή του ζώου. Τον κρέμαγαν στο κεφάλι του ζώου με κριθάρι ή βρώμη και το ζώο έτρωγε μέχρι να το ξεφορτώσουν.

Το κουδούνι, ένα ορειχάλκινο κουδούνι, το κρεμούσαν στο λαιμό του ζώου για να ξέρει το αφεντικό πού βρίσκεται το ζώο.

Οι χάντρες, όστρακα, και οι φούντες από τρίχες διακοσμούσαν τις δερμάτινες λωρίδες της λαιμαριάς και τα μπαλντούμια του ζώου.

Τα πέταλα ήταν μέταλλα στο σχήμα των νυχιών του ζώου με τρύπες κατά διαστήματα, και τοποθετούνταν με καρφιά στο νύχι του ζώου από ειδικό άνθρωπο, τον πεταλωτή. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο δεν έσπαγαν τα νύχια του ζώου από το βάρος των φορτίων και δεν υπέφερε το ζώο από πόνους.

Στο κενό που άφηναν τα φορτωμένα στα πλάγια αντικείμενα μπορούσε πανωσάμαρα να καθίσει ένα παιδί. Αν στη θέση αυτή τοποθετούσαν κάποιο αντικείμενο, το έλεγαν πανωγόμι.

Ιωάννας Εξαρχάκου - Ρηγάκου
Γοράνοι - Καλοκαίρι 2014

Θέρος – Τρύγος – Πόλεμος, διαβάζαμε παλιά στα αναγνωστικά του Δημοτικού Σχολείου. Μπήκε ο Θεριστής. Τα στάχυα μέστωσαν, κιτρίνισαν, έγειραν τα κεφαλάκια τους. Ήρθε η ώρα του θερισμού. Όλη η οικογένεια στο πόδι... Ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Γοράνων κ. Παναγιώτης Στρατάκος καθώς και τα μέλη του Συλλόγου πραγματοποίησαν και εφέτος τη σπορά, το θερισμό και το αλώνισμα του σταριού. Ο ίδιος ο πρόεδρος διέθεσε σπόρους, χωράφια, αλώνι, άλογα κτλ. Η σπορά έγινε το φθινόπωρο στην περιοχή «Λάκα» του χωριού. Το Θεριστή έγινε ο θερισμός με τον παραδοσιακό τρόπο: δρεπάνια, χειρόβολα, σκουλίδες, θημωνιά. Μεταφέρθηκαν απέναντι από το χωριό στην περιοχή «Πέρα Μεριά» στο ανακαινισμένο αλώνι των Στρατακαίων. Μπήκε ο Αλωνάρης. Τα δεμάτια στοιβάχτηκαν στο αλώνι. Στις 5 Ιουλίου έγινε το αλώνισμα με δύο άλογα. Την άλλη μέρα έγινε με ευνοϊκό αεράκι το λίχνισμα με ξύλινα δικράνια. Μετά το στάρι το πέρασαν και από το δρυμόνι, ώσπου καθαρό μπήκε στα σακιά. Τόσο στο θέρισμα όσο και στο αλώνισμα ήταν αρκετοί οι επισκέπτες. Ο Μάκης ο Κρητικός έψηνε σουβλάκια και τηγανόψωμα στον όμορφο και περιποιημένο χώρο του αλωνιού. Τα παιδιά του Π.Σ.Γ. πουλούσαν βαλσαμόλαδο, σαπούνι, ρίγανη, τσάι, τραχανά, κομπόστες. Ο Λευτέρης ο Βλογιαννίτης είχε βράσει γλυκό τραχανά για όλους. Έφτιαχνε, επίσης, περίτεχνους σταυρούς με δώδεκα στάχυα (12 Απόστολοι). Έτσι γινόταν παλιά, πρώτα ο σταυρός και μετά ο θερισμός.

Στις 20 Ιουλίου, του Προφήτη Ηλία, έγινε ξανά το πανηγύρι στην πλατεία Γοράνων με αρκετό κόσμο, μπουζοπούλα και καλή μουσική. Είχε αρκετό κόσμο, πολύ κέφι και χορό μέχρι πρωίας.

Στις 27 Αυγούστου έγινε το 4^ο αντάμωμα των Απανταχού Γορανιτών με μεγάλη, όπως πάντα, επιτυχία. Πολλοί συγχωριανοί από τον Καναδά, την Αμερική και την Αυστραλία είχαν έρθει για το Αντάμωμα και μαζί με τους συγγενείς και φίλους συνέφαγαν και διασκέδασαν. Τιμώμενο πρόσωπο ήταν ο κ Πέτρος Δούκας, Γορανίτης στην καταγωγή, ο οποίος διέθεσε αρκετά χρήματα και έγινε η ανακαίνιση της βρύσης «Τσαρκολάγκαδο», που βρίσκεται πλησίον του πατρικού του σπιτιού. Έγινε στη βρύση μια μικρή τελετή (αγιασμός και προσφορά γλυκισμάτων, αναψυκτικών). Στο αντάμωμα παραβρέθηκαν πάνω από σαράντα κάτοικοι του Λαμπόκαμπου Ζάρακος, οι οποίοι έχουν καταγωγή από τους Γοράνους (από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας). Πολλοί με το επώνυμο Δούκας. Τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Π.Σ.Α. Βασίλης Δούκας, ο επιχειρηματίας Ηλίας Δούκας με τη σύζυγό του, ο Παναγιώτης Τζώρτζης, ο Τάσος Δούκας κ. ά.

Τέλος ο Π.Σ.Γ. πραγματοποίησε στις 12 Σεπτεμβρίου ημερήσια εκδρομή στο μοναστήρι του Γέρακα και μετά στην Πλύτρα για μάνιο και φαγητό.

Ευχόμαστε σε όλους υγεία και καλό χειμώνα και πάντα να ανταμώνουμε και να ξεφαντώνουμε, που λέει και γνωστός αοιδός.

Μαρίας - Άννας Γ. Λάτση
Εκκλησιαστικά νέα

1.Εργασίες στο νέο Ιερό Ναό στο Ξηροκάμπι

Συνεχίζονται οι εργασίες αποπεράτωσης στον νέο Ι. Ν. Τιμίου Σταυρού – Αγ. Φαουριού – Αγ. Αναστασίου του Πέρση, στη θέση «Τριανταφυλλιά» 150μ. από το γήπεδο «Νίκος Παπαδάκος». Από δωρεές έχουν μέχρι στιγμή δαπανηθεί 30.000 € και ελπίζουμε ότι σύντομα θα ολοκληρωθούν και οι υπόλοιπες εργασίες, χάρη στην οικονομική ενίσχυση των χριστιανών μας.

Ο υπό ανέγερση ναός

2.Έγκριση μελέτης επισκευής Ι. Ν. Προφήτη Ηλία Κουμουστάς

Εγκρίθηκε η τελική μελέτη επισκευής και αναστήλωσης του Ι. Ν. Προφήτη Ηλία Κουμουστάς από το Τμήμα Μελετών Μεταβυζαντινών Μνημείων της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Οι εργασίες θα ξεκινήσουν την άνοιξη και καλούμε τους απανταχού Κουμουστιώτες να συνεισφέρουν σε αυτή την σημαντική προσπάθεια.

3.Εκδημία καθηγουμένης και εκλογή-εθρόνιση νέας ηγουμένης στην Ι. Μ. Ζερμπίτσης

Αιωνία της η μήμη.

Εκοιμήθη στις 6 Οκτωβρίου 2014 σε ηλικία 79 ετών, μετά από πολύμηνη μάχη με την επάρατο νόσο, η πολυσέβαστη γερόντισσα και καθηγουμένη της Ι. Μ. Ζερμπίτσης Παρθενία μοναχή (Αικατερίνη Βασιλάκη). Γεννήθηκε στα Χανιά το 1935. Εκάφη μοναχή το 1956, μεγαλόσχημος το 1959 και το 1965 μεταβαίνει στην Ι. Μ. Ζερμπίτσης την οποία θα αναστηλώσει και θα καλλωπίσει. Συμμετείχε στα κατηχητικά σχολεία της ευρύτερης περιοχής του Ξηροκαμπίου, καθώς και στις κατασκηνώσεις κοριτσιών της Ιεράς Μητροπόλεως μας στην Ι. Μ. Αγίων Αναργύρων Πάρνωνος.

Άξια η νέα καθηγουμένη.

Εξελέγη στις 13 Οκτωβρίου 2014 και ενθρονίσθη στις 21 Νοεμβρίου 2014 νέα ηγουμένη Μακαριώτισσα μοναχή (Μαρία Σουρλά). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1952 και σπούδασε μαθηματικός. Το 1974 προσήλθε στην Ι. Μ. Ζερμπίτσης. Εκάφη μοναχή το 1977 και μεγαλόσχημος το 1988.

Ιωάννη Γ. Παρηγόρη

3^ο Χοροστασιό παραδοσιακής μουσικής και χορού

Μετά την εκδήλωση, την οποία πραγματοποίησε στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης σε συνεργασία με το Τμήμα Ελληνικής Μουσικής του Ωδείου Αθηνών (1871), ο Παιδαγωγικός Φιλότεχνος Όμιλος Φάριδος, συνεχίζοντας την παράδοση των προηγούμενων ετών, διοργάνωσε το 3^ο Χοροστασιό «Πέτρος Πελοποννήσιος» στις 18 Αυγούστου στο Αμφιθέατρο του Ξηροκαμπίου. Το φετινό Χοροστασιό, με τον τίτλο «Μουσικές σφάτες στον Μοριά», ήταν αφιερωμένο στα ακούσματα και τους χορούς του Μοριά. Στην εκδήλωση αυτή συναντήθηκαν ο παπα - Χρίστος Κυριακόπουλος και ο Χρίστος Τσιαμούλης για να τιμήσουν τον μελωδό Πέτρο Πελοποννήσιο στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Τραγουδήσαν: οι παπα - Χρίστος Κυριακόπουλος και Χρίστος Τσιαμούλης. Έπαιξαν οι: Χρίστος Τσιαμούλης ούτι, Κώστας Γεωργούλης βιολί, Κώστας Γιαννακόπουλος κλαρίνο, Νίκος Αγγελόπουλος λαούτο, Ανδρέας Νιάρχος φλογέρα, Ανδρέας Παπάς κρουστό. Συμμετείχαν η χορωδία και το χορευτικό του Παιδαγωγικού Φιλότεχνου Ομίλου Φάριδος.

3^ο ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΟ
ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΣ
Μουσικές σφάτες στον Μοριά

Τραγουδούν:
Παπα - Χρίστος Κυριακόπουλος
Χρίστος Τσιαμούλης

Παίζουν:
Χρίστος Τσιαμούλης, Ούτι
Κώστας Γεωργούλης, Βιολί
Κώστας Γιαννακόπουλος, Κλαρίνο
Νίκος Αγγελόπουλος, Λαούτο,
Ανδρέας Νιάρχος, Φλογέρα,
Βαγγέλης Καρύπης, Κρουστό

Αμφιθέατρο Ξηροκαμπίου
18 Αυγούστου 2014
Ώρα 9μ.μ.

Συμμετέχουν:
Η χορωδία και το χορευτικό του
Παιδαγωγικού Φιλότεχνου Ομίλου Φάριδος

Είσοδος - οικονομική ενίσχυση: 6€

Διοργάνωση: Παιδαγωγικός Φιλότεχνος Όμιλος Φάριδος
Συνδιοργανωτές: Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος Δήμου Σπάρτης
Κοινότητα Ξηροκαμπίου
Υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Εκ της Φάριδος
Διάκριση αθλητή από το Ξηροκάμπι

Στο πανελλήνιο πρωτάθλημα στίβου παιδων και κορασίδων, το οποίο διεξήχθη στις 13 Ιουλίου 2014, ο Γεώργιος Χριστακάκος του Παναγιώτη από το Ξηροκάμπι κατέλαβε στο ακόντιο την 4^η θέση με επίδοση 58,55 μ. Ο προσοντούχος αθλητής προπονείται εντατικά με προπονητή τον Μιχάλη Καλομοίρη με στόχο το παγκόσμιο πρωτάθλημα που θα διεξαχθεί στην Κολομβία τον Ιούλιο του 2015.

Λεωνίδα Χ. Βλογιαννίτη
Παιδιά μου, εγώ δεν έχω τίποτα

Παιδιά μου, μη στεναχωριόσαστε, εγώ δεν έχω τίποτα
μικρό είναι το λάβωμά μου, φαρμακερό το βόλι.
Πιάστε με, λεβέντες μου, να σηκωθώ και βάλτε με να κάτσω
για να αγναντέψω γύρω μου, για να αγναντέψω τον Ταΰγετο,
τον Αη Λιά της Μάνης και ύστερα τα μάτια μου να κλείσω.

Αυτό είναι ένα παλιό κλέφτικο τραγούδι, το οποίο άκουγα να τραγουδάνε οι μεγαλύτεροι στις ταβέρνες στο χωριό μου τους Γοράνους, όταν ήμουν μικρό παιδί· τώρα είμαι 82. Το τραγουδούσαν και όταν κατέβαιναν στο πανηγύρι των Αγίων Τεσσαράκοντα που γινόταν στο Ξηροκάμπι.

Σύμμεικτα

Παραμονές τ' Αϊ-Δημητρίου έκανε λίγο κρύο και έριξε λίγες βροχές. Στις 24 Οκτώβρη κατέβασαν η Ρασίνα και η Κωλοπάνα βουρκονέρι και όχι πολύ νερό για μια-δυο μέρες. Την επόμενη μέρα, στις 25, έπεσε η πρώτη πασπάλα ψηλά στο βουνό. Ο Νοέμβρης κύλησε καλός. Στις αρχές Δεκεμβρη άρχισαν οι βροχές. Στις 8 Δεκεμβρίου η Ρασίνα κατέβασε και το χιόνι στον Ταύγετο έφτασε μέχρι τις Γούβες.

Ηλίας Γ. Αποστολάκος

Στις 23 Σεπτεμβρίου γιόρτασε ο Αϊ-Γιώργης στο Παλιοχώρι για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά. Στη λειτουργία ήταν εικοσιπέντε άτομα, Παλιοχωρίτες οι περισσότεροι. Μετά τη λειτουργία προσφέρθηκαν λαγόνα, λαλάγγια και τυρί. Στο τέλος είχε και γλυκό.

Νίκος Π. Σταρόγιαννης

Δεν με καλλιάζεις εμένα έτσι! (Δεν με καλοπιάνεις εμένα έτσι!)

Ευστάθιος Χ. Βασιλείου

Παροιμίες

- Ό, τι σπείρεις θα θερίσεις.
- Από το θέρο στις ελιές δεν απολείπουν οι δουλειές.
- Όποιος κουράζεται το χειμώνα χαίρεται τον Αλωνάρη.

Ιωάννα Εξαρχάκου-Ρηγάκου

Συνδρομές

Για τη συνέχιση της έκδοσης της «Φάριδος»: Γεώργιος Μούτουλας 10€, Αθανάσιος Μιχαλάκος 20€, Σταύρος Σταρόγιαννης 20€, Ανώνυμος 20€, Γιάννης Νικολακάκος 10€, Μαρία Δούσμανη 10€, Δημήτριος Κουντούρης 5€, Γεώργιος Ευστ. Μανιάτης 10€, Γιάννης Ηλ. Κονίδης 5€, Γιάννης Κουντούρης 5€, Καλλιόπη Παπαδάκου 10€, Παναγιώτης Σαραντάκος 10€, Δημήτριος Μανιάτης 20€, Γεωργία Τάρταρη 5€, Ηρακλής Παπαστράτης 10€, Σπύρος Δουκόγιαννης 5€, Ξανθή Κοκκορού 5€, Βούλα Β. Ρουσάκου 10€, Νίκος Καπετανάκος 5€, Ζηνοβία Προκοπίδου 10€, Χρήστος Στούμπος 20€, Χρήστος Κ. Κονίδης 10€, Ιωάννης Π. Κονίδης 10€, Τασία Παραμυθιώτη 20€, Έλενα Παπαδάκου 20€, Καμαρινόπουλος Δημήτριος 5€, Δημήτρης Χ. Αμοιρίδης 20€, Κασσιανή Ηλιοπούλου 10€, Σταυρούλα Δριμπέλα 10€, Βούλα Φεγγαρά-Παπαγιανοπούλου 100€, Παιδικός Φιλοτεχνικός Όμιλος Φάριδος 40€, Αγγελική Ματθαίου 25€, Αικατερίνη Κρισημιλιού-Ζαρουλέα 20€, Παναγιώτης Καλότυχος 20€, Γεωργία Σπαθανά 20€, Τάκης και Πάτρα Γιαννοπούλου 25\$, Βασιλική Χαρίση 40\$.

Της αγοράς

Από τη φετινή χρονιά οι πολίτες κλήθηκαν να πληρώσουν έναν νέο φόρο, τον ΕΝΦΙΑ. Αγροτική περιοχή η δική μας. Οι συντοπίτες μας πλήρωσαν όχι μόνο για τα σπίτια τους αλλά και για τα χωράφια τους. Ένας αγρότης από την περιοχή μας, ο οποίος έχει στην κυριότητά του αρκετά στρέμματα, ρωτήθηκε από έναν φίλο του: Πόσο σου ήρθε ο φόρος; Κι εκείνος απάντησε: Άσε, με ζεματίσανε! Μου φορολογήσανε και τη φάρμα στην Αυστραλία! Να σημειωθεί ότι ο εν λόγω συντοπίτης μας έχει κληρονομήσει και μια έκταση στην Αυστραλία από τον πατέρα του, ο οποίος ήταν πριν από πολλά χρόνια μετανάστης στην ήπειρο αυτή.

Κ.Μ.Κ.

Στην περιοχή μας στα χρόνια του Εμφυλίου Πολέμου αναπτύχθηκαν ομάδες ενόπλων (ΜΑΥ). Μία από αυτές ήταν πολυμελής και δραστήρια. Σε ένα βιβλίο, το οποίο κυκλοφόρησε πρόσφατα, υπάρχει η συνέντευξη ενός καπετάνιου της ίδιας πολιτικής πλευράς, ο οποίος έδρασε σε άλλη περιοχή της Λακωνίας. Σε ένα σημείο της συνέντευξής του αναφέρεται στην ως άνω ομάδα ΜΑΥ και λέει: Σε αυτή υπήρχαν αρκετοί κατσικοκλέφτες. Ένας νεαρός της περιοχής μας, θέλοντας να πειράξει έναν φίλο του, ο οποίος κατάγεται από αυτό το χωριό, του ανέφερε το σχετικό χωριό. Και εκείνος του απάντησε αφοπλιστικά: Και τι ήθελες να φάνε; Κονσέρβα;!

Α.Θ.Κ.

Τον περασμένο χειμώνα οι αγρότες προχώρησαν σε κινητοποιήσεις για να διεκδικήσουν κάποια αιτήματά τους. Κάποια στιγμή, στο πλαίσιο των κινητοποιήσεων αυτών, αποφάσισαν να κάνουν ένα παναγροτικό συλλαλητήριο στα διόδια της Νεστάνης. Από την περιοχή μας αποφάσισαν να βάλουν λεωφορεία για να μεταβούν στη Νεστάνη. Την ώρα που ήταν να μαζευτούν για να φύγουν ρώτησαν ένα αγρότη από την περιοχή μας: Δεν θα έρθεις μαζί; Κι εκείνος απάντησε: Πού να έρθω; Έχω τρία παιδιά, θα μας πελεκήσουν οι αστυνόμοι!

Η.Γ.Α.

Συζητούσαν σε μια παρέα από την περιοχή μας για κάποιον. Σε μια στιγμή ένας ρώτησε: Με τι ασχολείται; Κι ένας άλλος του απάντησε: Έχει κάτι ανώμαλες εταιρείες! Προφανώς εννοούσε ανώνυμες εταιρείες.

Ε.Α.Κ.

Παναγιώτη Η. Κομνηνού
Εις μνημόσυνον

Μέσα σε μία εβδομάδα περίπου δύο ξεχωριστές και αξιοσέβαστες κυρίες του χωριού μας κίνησαν για το ανεπίστροφο ταξίδι προς την άλλη άκρη της ανθρώπινης μοίρας, αφήνοντας σε μας ακριβά ενθυμήματα: μια ιστορία αναμνήσεων, διακριτικού ανθρώπινου χρόνου και πολιτισμού.

Η μία απ' αυτές, η Ελένη σύζυγος εν ζωή του συγχωριανού μας Αριστείδη Παπαδάκου, το γένος Γ. Ξηροπόδη, αδελφή των αρχι-τραγουδιστάδων του τόπου μας Σταύρου και Κωνσταντίνου Ξηροπόδη έφυγε σε ηλικία 92 ετών στις 13 Ιουλίου 2014.

Η Ελένη Ξηροπόδη. Η τοπική μούσα του τραγουδιού. Η γυναίκα με την σπάνια και συγκλονιστική φωνή. Η οποία, όταν έπιανε το τραγούδι ακόμη και τα πουλιά σιωπούσαν, ενώ τα αερικά κοντοστέκονταν στο άκουσμα και ημέρευαν κι αυτά. Και όταν το τραγούδι τελείωνε και χανόταν ταξιδεύοντας στο άπειρο, ο μακρινός απόηχος του γινόταν γνώριμη μουσική αφήγηση, που συνόδευε τις άσβεστες θύμησες στους χρόνους και στους τόπους των τραγουδιών. Και πιο κει, κοντά στον ίδιο χρόνο τα αδέρφια της οι τραγουδιστάδες, ο Κώστας και ο Σταύρος. Μάστορες στο τραγούδι και αξεπέραστοι μελωδοί των ήχων των λατρευτικών της χαράς και του γλεντιού, που λυτρώνουν τα ανθρώπινα χαρίσματα από τα μύχια της πεζής καθημερινότητας και δυναμώνουν τις αντοχές του βιαστικού χρόνου. Και που στο άκουσμά τους φούντωναν οι χάρες της ψυχής και ανάλαφρες έσμιγαν με τους αέρινους μουσικούς φθόγγους σε ένα ταξίδι ξεγνοιασιάς και ευεξίας, πότε από το διαρκές πήγαινε - έλα του φτερουγίσματος της τρυγόνας, «που έφτιαξε τη φωλιά στου βαρελιού τον πίρο» και πότε από το πρωινό της δροσιάς αδιάκοπο σεργιάνι της «Βαγγελιώς με το άσπρο το φουστάνι ... και με τα δυο μάτια σαν ελιές», που κάποιοι γητευμένοι από τις χάρες της, ακολουθούσαν παθιασμένοι κατόπι της, έχοντας στήσει «βρόχια στα στενά και ξόβεργα στις βρύσες».

Αυτούς τους ανθρώπους ο τοπικός ιστορικός δεν πρέπει να τους αγνοήσει. Υπήρξαν ένα ζωντανό κομμάτι της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού μας. Ας είναι αιώνια η μνήμη τους.

Η άλλη κυρία, που σήμερα οδεύει στο ίδιο μονοπάτι αμέτρητων άλλων ήδη φευγάτων συγχωριανών μας, η δικηγόρος Σταυρούλα Ιατρίδου, μας αποχαιρετάει κι αυτή τούτη την απομεσήμερη ώρα των πονεμένων χαιρετισμών και αποχαιρετισμών της απουσίας και της γαλήνης, σε ηλικία 102 ετών. Αδελφή του ξεχωριστού συγχωριανού μας, του αείμνηστου ιατρού Εύνομου Ιατρίδη, μαζί με την προαποβιώσασα αδελφή της Έλλη, επίσης δικηγόρου, τόλμησαν ένα ασυνήθιστο τόλμημα. Εισήλθαν και φοίτησαν στη νομική σχολή Αθηνών, κάτι που για την εποχή εκείνη ήταν σχεδόν απαγορευτικό για γυναίκες. Δέχτηκαν λοιδορίες και επιτιμητικές συμπεριφορές από τους τότε αρνητές της ισότητας των δύο φύλων, αλλά το φρόνημά τους δεν κάμφθηκε. Δεν υποχώρησαν. Και στο τέλος δικαιώθηκαν. Έγιναν δικηγόρινες στο Πρωτοδικείο της Αθήνας και από τότε συνέχισαν μία αταλάντευτη διαδρομή αρχών και ιδεών. Έντονα πολιτικοποιημένες και φεμινίστριες αγωνίστηκαν με πάθος για τα δικαιώματα των γυναικών και των αδυνάτων, ακόμη και με ίδιο κόστος ζωής ως τα βαθειά τους χρόνια. Ενώ η μόνιμη εγκατάστασή τους στο Ξηροκάμπι, μετά τη συνταξιοδότησή τους, και η διαμονή τους σε νεόδμητη ιδιόκτητη οικία, αποτέλεσε εκπλήρωση μιας παλιάς βαθειάς επιθυμίας τους, για επιστροφή στον τόπο όπου

γεννήθηκαν, το Ξηροκάμπι, όπως πριν απ' αυτές είχε πράξει και ο αδελφός τους Εύνομος.

Η Έλλη και η Σταυρούλα υπήρξαν γυναίκες της πολιτικής και κοινωνικής πρωτοπορίας της εποχής που έζησαν χωρίς κανένα ίδιο όφελος, αλλά κυρίως χάριν αξιών και δικαιωμάτων, που δυστυχώς από πολλούς σήμερα θεωρούνται απλώς αυτονόητα.

Αναμφισβήτητα, η μεταστάσα Σταυρούλα Ιατρίδου υπήρξε πρωτοπόρος δικηγόρινα. Και ορθώς στη λευκή κορδέλα του στεφάνου, που ο Δικηγορικός Σύλλογος Σπάρτης εναπόθεσε σήμερα προς τιμή της στην είσοδο του ναού, αναγράφεται υπομνηστικά «στην μνήμη της πρωτοπόρου Ξηροκαμπίτισσας δικηγόρου Σταυρούλας Ιατρίδου». Ανάλογη τοπική περίπτωση με αναφορά σε «πρωτοπόρο δικηγόρο» μάλλον δεν έχει προκύψει στο παρελθόν. Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

I. N. Αγίας Τριάδος Ξηροκαμπίου
21 Ιουλίου 2014

Μαρίας Ν. Σωτηράκου

Για την υστεροφημία του Πατέρα...

Την 24 Νοεμβρίου 2014 σταμάτησε η πορεία ζωής του Νικολάου Σωτηράκου του Πολυζώη.

Του Ανθρώπου που συνταύτισε τη ζωή του με ανιδιοτελή προσφορά κάθε δυνατής βοήθειας στο συνάνθρωπο στα δύσκολα, πέτρινα χρόνια που πέρασε ο τόπος μας.

Του Δασκάλου που αγάπησε τους μαθητές του σαν να ήταν παιδιά του. Δεν αρκέστηκε στα διδακτικά του καθήκοντα, ήταν κοντά τους όχι μόνο μέσα στην τάξη αλλά ζούσε μαζί τους τα προβλήματά τους εμψυχώνοντας τα και δημιουργώντας τους οράματα για ένα καλύτερο αύριο. Δεν φοβήθηκε ποτέ τον κίνδυνο και δεν δίστασε να ρισκοκινδυνεύσει τη ζωή του για να σώσει ένα μικρό παιδί από το χωριό του που είχε ξεμείνει μόνο του μέσα σε καιγόμενη ξύλινη καλύβα. Όταν όλοι ήταν έξω φωνάζοντας για το παιδί ο Πατέρας όρμησε μέσα στην καλύβα άρπαξε το μικρό και βγαίνοντας έπεσε η οροφή της καλύβας.... Στιγμές θάρρους και ανθρωπιάς ανεξίτηλες στην μνήμη μου.

Του Πατέρα που μαζί με την Μητέρα Ιφινόη Γεωργακούλια δίδαξαν τα τρία παιδιά τους να πορεύονται στη ζωή με αξίες, στάσεις και συμπεριφορές προσφοράς και κατανόησης του ανθρώπινου πόνου.

Του δικού μου Πρότυπου ζωής που με έμαθε να δουλεύω χωρίς να μιλάω. Να δημιουργώ χωρίς να σχολιάζω. Να δακρύζω όταν ακούω τον Εθνικό Ύμνο και να πονάω για τον τόπο μου.

Από τις τελευταίες κουβέντες που είπε: **«στην ηλικία που έφθασα είναι ντροπή να φοβάμαι το θάνατο».**

Έφυγε όπως ακριβώς έζησε, με θάρρος και γνώση. Τα λόγια και οι πράξεις του θα συνεχίζουν να επηρεάζουν και το υπόλοιπο της ζωής μου.

Χαριλάου Ν. Σταρογιάννη
Εις μνήμη Νικολάου Ε. Ρηγάκου

Αγαπητέ Νίκο, την 4-12-2014 μας αποχαιρέτησες για το μακρινό ταξίδι, δύο μέρες ακριβώς πριν από την ονομαστική σου εορτή. Νίκο, δεν έφυγες αλλά απλά μας λείπεις, όλοι σε νιώθουμε γύρω μας. Από το 1929 που γεννήθηκες ποτέ δεν εγκατέλειψες το Παλιοχώρι παρά μόνο τα δύο χρόνια της στρατιωτικής σου θητείας με την ειδικότητα του οδηγού αυτοκινήτου στο Σώμα Υλικού Πολέμου. Τα πέντε αδέρφια σου μετανάστευσαν στον Καναδά, αλλά εσύ πάντα παρών εκεί στο χωριό. Δεν σε ξεχνώ σαν νεαρό τσοπανάκο που έβοσκες το κοπάδι των προβάτων σου στα λιβάδια της διαδρομής προς το Δημοτικό Σχολείο Καμινίων που πήγαινα μικρό παιδί τότε. Είχες χάσει πρόωρα τον πατέρα σου και είχες αναλάβει τις ευθύνες της πολύτεκνης οικογένειάς σου ως μεγάλος αδερφός που ετύγχανες.

Μια παροιμία του λαού λέει «Κάλλιο τεχνεμένος παρά ανδρειωμένος». Εσύ τα διαθέτεις και δύο αυτά. Η ανδρεία σου απεδείχθη το 1956 όπου για την αποπεράτωση του υδραγωγείου του χωριού μας έκανες προσωπική εργασία 52 μεροκάματα χωρίς αμοιβή, περισσότερα από τον κάθε συγχωριανό σου, έγινες πραγματικός ήρωας. Η ευαισθησία, η καλосύνη, το φιλότιμο, η εργατικότητα και η προσοχή συντέλεσαν να αντιμετωπίζεις και να λύνεις τα προβλήματα της ζωής με εξυπνάδα και σοφία. Ήσουν τέλειος κλαδευτής και καλλιεργητής ελαιοδέντρων, παρήγαγες το καλύτερο λάδι σε ποιότητα και σε απόδοση (2,8 κιλ. ελιές με ένα κιλό λάδι από οποιοδήποτε κτήμα σου, Αϊ-Γιώργη, Ράχη, Λεβερδίνα). Ήσουν, επίσης, άριστος αμπελουργός, ασυναγώνιστος κηπουρός και πραγματικός νοικοκύρης σε όλα σου.

Ήξερες να μπολιάζεις με μεγάλη δεξιότητα πολλά είδη δένδρων με πολλούς τρόπους, έναν από αυτούς μου τον δίδαξες και σε μένα και σε ευγνωμονώ. Δεξιότηχης ακόμα σε συντήρηση και επισκευή γεωργικών εργαλείων, σου παρέδιναν ένα πλατύ πριόνι ξυλουργού και με τα λίγα μέσα που διέθετες, κατόρθωνες με την εμπειρία και την ευστροφία που σε διέκρινε να κατασκευάσεις δύο καινούρια πριόνια και μάλιστα με καλλιτεχνικά χερούλια. Η αμοιβή σου; Μια μόνο λίμα για να λιμάρεις τα νέα δόντια των πριονιών. Έτσι ήταν ακριβώς ο Νίκος, αληθινός άνθρωπος. Τον ευχαριστούσε να βοηθά το συνάνθρωπό του. Πολύ χαιρόμασταν να σε ακούμε όταν μας έλεγε ιστορίες και γεγονότα του χωριού μας που στα είχε αφηγηθεί ο παππούς σου, ο Γερονικόλας.

Εκ μέρους όλου του χωριού μας σε αποχαιρετώ και υποσχόμαστε ότι δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Ας είναι το χώμα του Αϊ-Λιά ελαφρό που σε σκεπάζει. Αιωνία σου η μνήμη.

Ξηροκάμπι 6-12-14

Μαρίας Γ. Δούσμανη
Βασίλειος Π. Κονίδης

Πέρασαν κιόλας έξι μήνες από την ημέρα που αποχαιρετήσαμε άλλον έναν Κονίδη από τους μεγαλύτερους, τους τελευταίους που είχαν απομείνει στο σόι.

Έφυγε το καμάρι της Κουμουστάς, το κρι-κρι του Ταυγέτου, αφού δεν υπήρχε πλαγιά που να μην είχε σκαφαλώσει κι ούτε βράχος που να μην είχε σταθεί. Παντού μπροστά ο μπαρμπα-Βασίλης. Πρώτος στις χαρές, πρώτος και στις λύπες.

Τον θυμάμαι του Σωτήρως εκείνα τα χρόνια στη Μπολιάνα, που γινόταν το γλέντι στην αυλή μας, να κατεβαίνει με τη μακριά του γκλίτσα, το μαύρο τσιγκελωτό του μουστάκι, με τα κόκκινα μάγουλα και τα μπιρμπιλωτά του μάτια που άστραφταν από το κρασάκι, να χαιρετάει όλον τον κόσμο κι ύστερα να ρίχνει μερικές «ζαλισμένες» στροφές γύρω από την καρδιά.

Πέρασε φτώχεια, πόλεμο, Κατοχή και δούλεψε σκληρά όλη του τη ζωή μέχρι τα γεράματα. Απέκτησε επτά παιδιά, πολλά εγγόνια και δισέγγονα και έφυγε ευτυχής σε ηλικία 93 χρονών στις 20 Ιουνίου 2014.

Ήταν λεβέντης και έτσι λεβέντικα τον αποχαιρέτησαν και οι γιοί του με κλαρίνα και τραγούδια, όπως ακριβώς του έπρεπε.

Αντίο μπαρμπα-Βασίλη, αντίο παππού, κι έτσι πάντα να γλεντάς τη ζωή σου εκεί πάνω...

Πένθη

Δημήτριος Γ. Πρέβας (1936-2014)

Πήρες, αγαπητέ φίλε, σχετικά γρήγορα το δρόμο που δεν έχει γυρισμό. Γνωρίζαμε το κακό που σε είχε βρει, αλλά προσδοκούσαμε το καλύτερο. Δυστυχώς όμως.

Κι όταν μάθαμε για ποιον χτυπάει η καμπάνα, δεν θέλαμε να το πιστέψουμε. Γιατί οι άνθρωποι δύο πράγματα δεν μπορούν να κοιτάζουν κατάματα, τον ήλιο και τον θάνατο. Φεύγεις, όπως λέγανε οι παλιές μοιρολογίστρες, «χωρίς δικό μας γνωμικό».

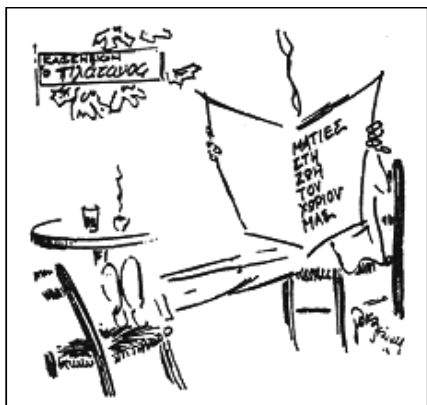
Η ευτυχία κάνει τους ανθρώπους να μοιάζουν. Η δυστυχία όμως βιώνεται διαφορετικά από τον καθένα. Κι αυτό γιατί ο θάνατος είναι οριστικό κακό και συμβαίνει μια φορά. Στους δικούς σου εύχομαι να βρουν τη δύναμη να αντέξουν αυτό που δεν μπορούν να αλλάξουν.

Την ώρα αυτή του χωρισμού, μοιραία ο νους κάνει και τον απολογισμό του. Και δεν είναι και ευκαταφρόνητα τα έργα σου. Ευτύχησες να δεις άξιους απογόνους, παιδιά και αγγόνια. Αξιώθηκες να δημιουργήσεις τις προϋποθέσεις, πνευματικές προπάντων, να ζήσουν καλά. Κι όλα αυτά προϊόντα του έντιμου μόχθου σου. Τους συγχωριανούς σου επάξια εκπροσώπησες και την επιστήμη της ιστορίας με έρωτα προσέγγισες.

Έτσι, ευνοημένος από τη μοίρα, όταν βρεθείς «ενώπιος ενωπίω» μπροστά στο Θεό και σε ρωτήσει τι γύρευες εσύ εκεί κάτω, με σεμνότητα θα έχεις να απολογηθείς: «Δεν έφαγα άδικα το ψωμί του κόσμου».

Θεόδωρος Σ. Κατσουλάκος

Τα νέα μας

Ξηροκάμπι

Γεννήσεις: Το ζεύγος Παναγιώτη Μιχαλάκου του Γεωργίου και Μαρίας Παυλίδου του Εμμανουήλ απέκτησε δίδυμα (αγόρι - κορίτσι). Το ζεύγος Ευστρατίου Δάνου του Γεωργίου και Παναγιώτα Βέργαδου του Αθανασίου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Παντελή Σταρόγιαννη του Πανάγου και Αναστασίας Χριστοπούλου του Χρήστου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Γεωργίου Λάσκαρη του Παναγιώτη και Άννας Τσοχαντάρη του Νικολάου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Νικολάου Μανδραπήλια του Κωνσταντίνου και Αθανασίας Νταλιάνη του Ηλία απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Γεωργίου Λιντζέρη του Ευστρατίου και Αλεξάνδρας Αλέστα του Γεωργίου απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Σταμάτη Κανελλόπουλου του Ανδρέα και Μαρίας Τεκόση του Σπυρίδωνα απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Βασιλείου Καλογέρου του Παναγιώτη και Αφροδίτης Τεκόση του Σπυρίδωνα απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Σάββα Κάουρα του Αντωνίου και Κωνσταντίνας Παναγιωτουνάκου του

Παναγιώτη απέκτησε δίδυμα (αγόρι - κορίτσι). Το ζεύγος Σταύρου Τάρταρη του Παναγιώτη και Ηλιάνας Κάκουρα του Ιακώβου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Νικολάου Μανιάτη του Χρήστου και Μαρίας - Κυριακής Μυλωνά του Λεωνίδα απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Ευστρατίου Κονίδη του Ιωάννη και Πατρούλας Διονυσακοπούλου του Αθανασίου απέκτησε αγόρι.

Γάμοι: Η Ευαγγελία Τσολάκη του Νικολάου παντρεύτηκε τον Δημήτριο Δικαίο του Χρήστου. Η Ευαγγελία Λαμπροπούλου του Αλεξάνδρου παντρεύτηκε τον Ηλία Φλώρο του Σπυρίδωνος. Η Παναγιώτα Δούκα του Παναγιώτη παντρεύτηκε τον Νικόλαο Αποστολάκο του Βασιλείου. Η Κωνσταντίνα Καρλάφτη του Ηλία παντρεύτηκε τον Αθανάσιο Φωτόπουλο του Δημητρίου. Η Δέσποινα Κοκκορού του Άγιδος παντρεύτηκε τον Κωνσταντίνο Γκουτζαμάνη του Ευαγγέλου. Η Αικατερίνη Μάλαμα του Στέργιου παντρεύτηκε τον Δημήτριο Σταρόγιαννη του Νικολάου

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Σταυρούλα Ιατρίδη του Πέτρου ετών 100, Ελένη Παπαδάκου χήρα Αριστεΐδη ετών 91, Βασίλειος Κονίδης του Παναγιώτη ετών 92, Αγγελική Κοσσονάκου χήρα Πέτρου ετών 77, Πιπίτσα Πολίτου χήρα Γεωργίου ετών 99, Μινέρβα Στεργιανοπούλου του Μιχαήλ ετών 88, Ράντκα Τοντόροβα του Τοντόροβ ετών 39, Λυκούργος Μούτουλας του Κωνσταντίνου ετών 52, Σοφία Λάσκαρη του Ηλία ετών 81, Πίτσα Μπίσυλα σύζυγος Παναγιώτη Ανδρεάκου ετών 92, Ευστάθιος Κρατημένος του Ευαγγέλου ετών 80, ιερέας Ιωάννης Ορφανάκος του Παναγιώτη ετών 84 (ΗΠΑ).

Παλιοπαναγιά

Γάμοι: Η Αδαμαντία Πλαϊνού του Κωνσταντίνου παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Παινέση του Χαραλάμπους. Η Αγγελική Λαμπαδαρίου του Θεοδοσίου παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Καρκαμπάση του Γεωργίου. Η Σπυριδούλα Λιούνη του Ιωάννη παντρεύτηκε τον Μιχαήλ Ναστάκο του Παναγιώτη.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Δημήτριος Πρέβας του Γεωργίου ετών 78, Βασιλική Γκολέμη χήρα Χρήστου ετών 92, Σταυρούλα Αναγνωστάκου χήρα Παναγιώτη ετών 92.

Ανώγεια

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Ιωάννης Σταθάκος του Ηλία ετών 91, Γεώργιος Μενούτης του Ιωάννη ετών 87, Σταυρούλα Κατσουλέα χήρα Ηλία ετών 88.

Λευκόχωμα

Γάμος: Η Γεωργία Δημακάκου του Γεωργίου παντρεύτηκε τον Πέτρο Νταλιάχη του Ηλία.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Παναγιώτης Αναστασάκος του Δημητρίου ετών 63, Κυριάκος Δημακάκος του Γεωργίου ετών 87, Γεώργιος Τσαγγούρης του Εμμανουήλ ετών 78.

Ποταμιά

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Ευαγγελία Μασούρα χήρα Χρήστου ετών 93, Μαριγώ Καμίτση χήρα Ηλία ετών 96, Νικόλαος Σωτηράκος του Πολυζώη ετών 94.

Καμίνια

Γέννηση: Το ζεύγος Λεωνίδα Μεζίνη του Σπυρίδωνος και Ευτυχίας Καμίτση του Παναγιώτη απέκτησε κορίτσι (2013).

Γάμοι: Η Ευτυχία Καμίτση του Παναγιώτη παντρεύτηκε τον Λεωνίδα Μεζίνη του Σπυρίδωνος. Η Όλγα Αναστασάκου του Αναστασίου παντρεύτηκε τον Λεωνίδα Διακουμάκο του Ευστρατίου. Η Δήμητρα Πολίτη του Νικολάου παντρεύτηκε τον Χρήστο Κουλούρη του Αθανασίου.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: αρχιμανδρίτης Παύλος Ζησάκης του Βασιλείου ετών 96, ηγουμένη Παρθενία (Αικατερίνη Βασιλάκη του Μιχαήλ) ετών 80, Νικόλαος Ρηγάκος του Ευστρατίου ετών 85, Ιωάννης Μαστοράκος του Θεοδώρου ετών 73.

Πολοβίτσα

Θάνατος: Απεβίωσε ο Νικόλαος Ξανθάκος του Γεωργίου ετών 87.

Γοράνοι

Γάμοι: Η Μαρία Τσάμπηρα του Κωνσταντίνου παντρεύτηκε τον Αλέξη Παναγιώτη του Γεωργίου. Η Σταυρούλα Ντάκο του Πετράκη παντρεύτηκε τον Σταύρο Λαμπρινό του Αντρέα.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Πότα Δημητροπούλου του Σταύρου ετών 64, Δημήτριος Λαμπρινός του Γεωργίου ετών 91, Σταυρούλα Κοκκορού χήρα Αγίδος ετών 91.

Άρνα

Θάνατος: Απεβίωσε η Ευρύκλεια Λιούνη του Μενελάου ετών 84.

Κοτσαντίνα

Θάνατος: Απεβίωσε η Ελένη Ριζάκου χήρα Γεωργίου ετών 78.

Βιβή Ξ. Κωτσιοτοπούλου

